

nûbihar

Mehnameya Çand û Huner û Edebiyat

Hejmar: 9

Sal: 1

Hezîran 1993

Biha: 15.000 TL

Yekitî fedakariyê dixwaze !

ALFABEYÊN LATÎNÎ Û EREÎÎ YÊN KURDÎ

LATÎNÎ	MÎNAK	EREÎÎ	MÎNAK
A a	Agir	ا	ئاگر
B b	Bav	ب	باڤ
C c	Cil	ج	جل
Ç ç	Çay	چ	چای
D d	Dê	د	دی
E e	Evîn	ه	ئهفین
Ê ê	Êzing	ز	ئهزینگ
F f	Ferat	ف	فهرات
G g	Genim	گ	گهئم
H h	Hêlîn	ه	هیلین
I i	Istêrk	ـ	ئستیرک
Î î	Îlon	ی	ئیلون
J j	Jîn	ژ	ژین
K k	Kal	ک	کال
L l	Lorîn	ل	لورین
M m	Masî	م	ماسی
N n	Nimêj	ن	ئمئژ
O o	Ol	و	ئول
P p	Pîr	پ	پیر
Q q	Qelem	ق	قهلم
R r	Reng	ر	رهنگ
S s	Ser	س	سهر
Ş ş	Şîr	ش	شیر
T t	Tolik	ت	تولک
U u	Umêd	و	ئومید
Û û	Ûr	وو	ئوور
V v	Vala	ڤ	ڤالا
W w	Welat	و	وهلات
X x	Xebat	خ	خهبات
Y y	Yek	ی	یهک
Z z	Zelal	ز	زهلال

nûbihar

Mehnameya Çand û Huner û Edebiyat

Xwedî

(Sahibi)

MAHMUT YARLUĞ

Berpirsiyarê Giştî

(Genel Yayın Yönetmeni)

SABAH KARA

Berpirsiyarê Nivîsaran

(Sorumlu Yazışları Müdürü)

SÜLEYMAN ÇEVİK

Mudîrê Tîprêzî û Arşivê

(Dizgi ve Arşiv Müdürü)

ALİ KARADENİZ

Muşawirê Nivîsaran

(Yayın Danışmanı)

MUSTAFA GOYANI

Nûbihar kovareke mehanî ye ku bi weşandina karpêkên çanda Kurdî bi mana tevayî dilebika. Raman û rayên xwedyên karpêkan, lizûmen ne raman û rayên Nûbihar in. Nivîsaranê ku bi înzeya Berpirsiyarê Giştî weya bi navê Nûbihar tên weşandin raman û raya me nîşan didin. Em di serrastkirina karpêkên şandî de azad in.

BEDELA ABONETIYA SALINÎ:

Li hundir: 180.000 TL

Li derve: 60 DM

JIMAREYÊN HESABÊ:

Li hundir: Postgiro (Posta Çeki):
Süleyman Çevik, 658265

Li derve: Süleyman Çevik, İş Bankası
Yavuzselim Şubesi, 1079-30100-
3118770

NAVNÎŞAN (Adres):

Kızıtaşı Cad. Kuriş Apt. No: 51/3
Fatih - İstanbul

TEL: 533 75 88

FAKS: 524 00 38

TÎPRÊZÎ (Dizgi):

Nûbihar

BERG (Kapak):

Dönüş

ÇAPXANE (Matbaa):

Mutlu Ofset

NAVEROK

DESTPÊK

- Hejmara nehemîn li me hemûyan pîroz be! 3
nûbihar

SERNIVÎSAR

- Yekitî fedakariyê dixwaze! 5
SABAH KARA

BERG

- Yekitiyeke çawa? 7
SÜLEYMAN ÇEVİK

HEVPEYVÎN

- Bi romannivîsê kurdî Mehmed Uzun re hevpeyvîn ...10
NESİMİ ADAY

NIVÎSAR

- Sempozyoma Nûbihar:
“Pîrsa kurdî çawa çareser dibe?” 16
FELAT DİLGEŞ

- Xizmetên giranbiha yên ku kurd ji ummeta
islamê re kirine 19
DR. FEHMÎ ŞINAWÎ / HAYRULLAH ACAR

- Rewşa nuh û xortên me 20
AQIL MIHACIR

- Ka mislimantiya ku Pêxember Muhemmed
pê hatiye? 24
MELE HEMDÎ

- Rewşa kurmancî û zarokên kurd 25
M. İRŞAD CÖDÎ

TARİXA EDEBIYATA KURDÎ

- Mele Ehmedê Bateyî 22
ZEYNELABİDİN ZİNAR

HELBEST

- Nameyên bêcewab / 7 4
SABAH KARA

- Nuqurç 8
MELA QASIM

- Welatek hawêrxweş 9
FERHAT ABDULLAH

- Hêvîdar 9
RAİF BÊÇARE

- Cindên Şêx Seîd 18
M. ŞAKIR KOÇER

- Gazin 15
ABDULLAH AYDIN

- Ji Seîdê Norsî re 21
EKREM SÊWASÎ

ZAZAKÎ

- Viî çilmiskyenê 29
OMER FARUK ÇETİNKAPLAN

- Riyê xwu bisaw azmîn 29
MUHAMMED PAŞA

ZAROKNAME

- Rûpelek ji exlaqê Pêxember 27
EBDİLLAH AMED

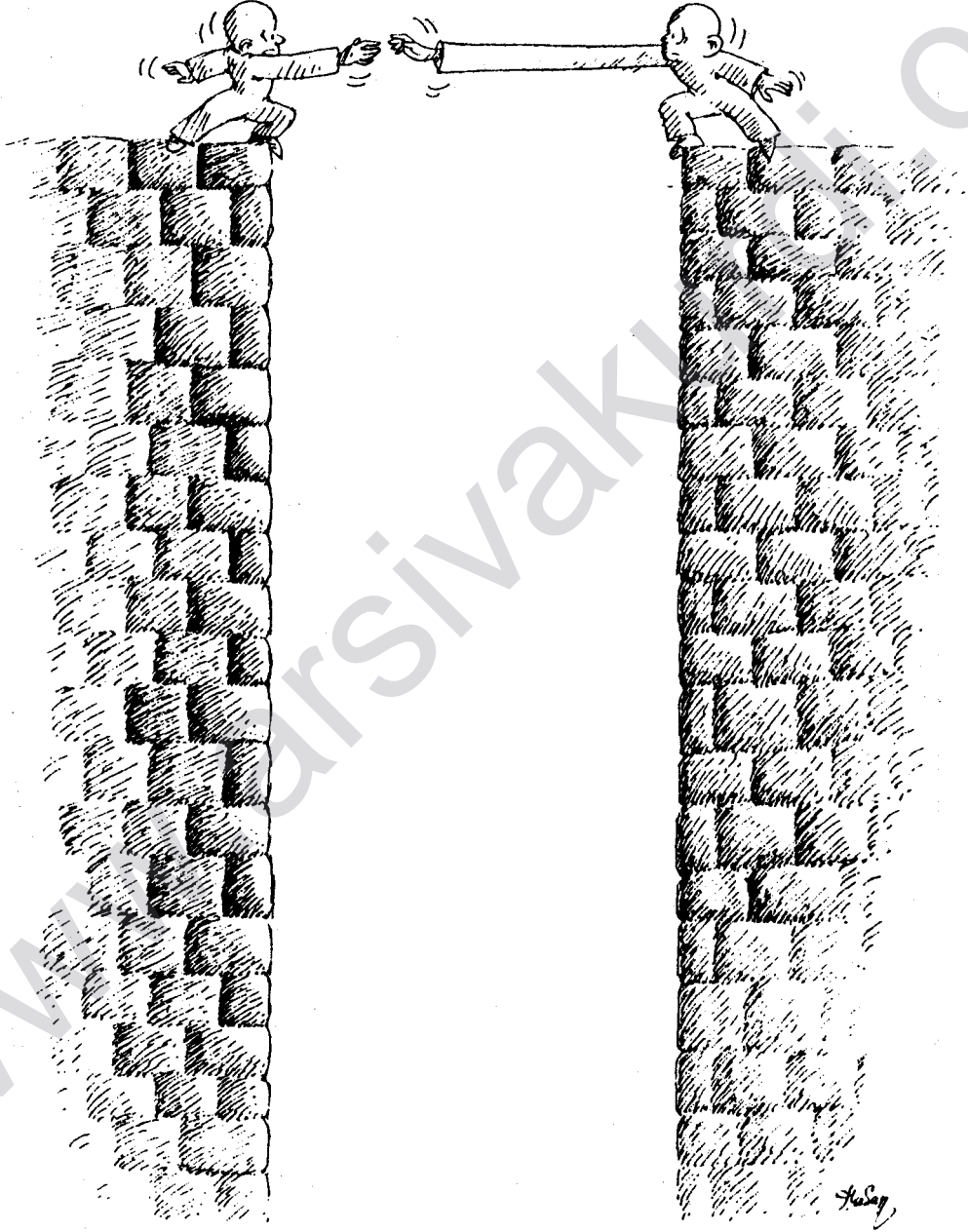
- Çirçirîk û mêrû 27
LA FONTAINE / İRŞAD SEYDA

NAMEYÊN WE

FERHENGOK

RÊZEPIRS

ALİ KEÇELİ

Ji BOCURGAT

HEJMARA NEHEMÎN LI ME HEMÛYAN PÎROZ BE!

Sikir ji Xweda re ku vaye em gihîştin hejmara nehan; bi umêda umreke pir dirêj û pir bi seme-re!

Hevalno!

Weke ku hun zanin, em dixwazin ku di her hejmara xwe de li ser pirseke girîng û muhîm bisekinin.

Em di vê hejmarê de li ser yekitîyê, yanê li ser wehdetê disekinin.

Nêta me ewe ku em di hejmara xwe ya hatî de jî li ser sempozyoma ku me bi navê kovara me Nûbihar di tarîxa 16.5. 1993 de li Stenbolê tertîb kir, em bisekinin. Lêbelê hun ê di vê hejmara me de jî bi şiklê nûçê, nivîsekê di heqê vê sempozyoma me de bixwînin.

Hevalno!

Me nêt kiriye ku em ji bona salvegera weşandîna kovara me Nûbihar, pêşbaziyeke, yanê musabeqeke tertîb bikin.

Mijar, yanê mewzûya pêşbaziye, "*Bikaranîna zimanê kurdî di weşanan û hemû aliyên jiyane de, çi tasîrî li ser kurdan dike?*" ye.

Pêşbazî ji nuha ve dest pê kiriye.

Yên ku dixwazin têkevin vê pêşbaziye, lazime nivîsa xwe ya bi zimanê kurdî ya ku gereke ne zêdetirî sê rûpelan (3 sehîfeyan) be û bi daktîlo hatibe tîprêzkirin, heta taliya meha tebax (agustos) ê bişînin navnîşana kovara me.

Em cardin tekrar dikin ku

ber çavan bigrin.

Nivîsarên yekemîn û duyemîn û sêyemîn, di hejmara me ya 13'an, yanê hejmara ewil a sala duduyan de wê werin îlankirin û piştê jî wê werin weşandin.

Em ê xelatên pêşbaziye jî di wê tarîxê de pêşkêşî nivîskaran bikin.

Hevalno!

Bihaya kovara me ji vê hejmarê û pêve, bû 15.000 TL.

Ev zemanek e bûbû pêwîstiyek ku em bihaya kovarê bilind bikin; lewra him kaxez, him çap û him jî mesrefên din di vê muddetê de pir bilind bûn. Loma em mecbûr man ku bihaya kovarê bilind bikin û abonetiya salinî, bikin 180.000 TL. Lêbelê em ê firsetek din jî bidin xwendevanê xwe... Yê ku heta taliya tîrmeh (temmuz) ê bibin abone, wê cardin 120.000 razînin.

Bihaya abonetiya salinî ji bona yê li derve

jî, bû 60 DM.

Em umêddar in ku hun ê me mazûr bibînin.

Heta hejmara hatî...

Selam li we hemûyan!

nûbihar

gereke nivîs ji sê rûpelan ne zêdetir bin û bi zimanê kurdî bin.

Di hewsengandina nivîsan de, bi qasî mijarê, em ê uslûb, rêziman û edebîbûnê jî li

NAMEYÊN BÊCEWAB / 7

14 Sibat 1991

Eger bibêjim ku ez ji nijadekî me ku ev sedsalan in
Zimanê zarokên wî hatiye birrîn, tu bawer nakî
Bavê min mîna ku ji şewatê birevîne ez revandim
Ji bona ku ez kul û derdê hemû zemanan bi zimên bînim

Loma ez her sibeh ji xewê li betalê hişyar dibim
Her sibeh hişyarbûn ji xewa ku nizanîm ez çawa ketimê
Û ji Ashabê Kehf bûna min, bi adeta ku ji zaroktiyê ve maye
Ji vê yekê ye tim î tim, ji vê yeka ha ye, erê

Bi bavê xwe yê ku min çî kitêban li ber çonga wî xwendiyê
Zaroktiyeke bê hed û hesab a ku di şikeftê de buhurt
Ji bona ku navê min jibîr bibe, jibîr bibe ku ez dijim
Ji bona wî wextî ku bigihêjin azmanan qîrînê min

Ez zimanê kiyân im, bibêjim tu bawer nakî
Bi dewsa şîr, ez bi hêstirê çavan têr bûm, bibêjim tu bawer nakî
Bi dengê nalînan dilerizî şikefta me tim î tim
Min bi dewsa bûkikan, zarokên bi xwîn kefen dikir, bibêjim tu bawer nakî

Min wisa ji şûr mayiyên talanan dîtin ku her roj sê nifşan
Gereke hinin bînin bîra min ku em mirov in
Gereke erd û azman û av û bayê bînin şahidiyê, da ku ez bawer bikim
Ku merhemet nemiriye, şeref biqîmet e û evîn nemiriye

Loma wextê ku ez dipeyivim dengê himhima hinan bilind dibe
Loma zimanê alemgiştî yê erd û azmana ye dengê min
Ez nikarim bêdeng bimînim, lewra wê mehf bibin xezal bi bêdengiya min
Lewra hemû ew zarokên lal, li devê min dinihêrin, ez zanîm

Sabah Kara

YEKITÎ FEDAKARIYÊ DIXWAZE!

Sabah Kara

Ma kes heye ku pêwîstî û li-zûma yekîtî û hev girtina hêz û grûbên Kurd û hemû mazlûman qebûl neke? Bê şik, ti şexsê birûmet nikare vê pêwîstiyê red bike. Hewcedariya bi yekitiyê, ne qabil î redkirinê ye.

Her kes zane, pir tişt hene ku bêyî yekîtî û hev-girtineke bi şida, ew bi-dest nayin. Lêbelê bila bi-destanîna tiştina li dera ha be, neyebûn û hevnegirtin bi xwe jî, bela û astengiyêke pir mezin e.

Yanê em ji du aliyan ve hewcedar î yekitiyê ne.

Him ji bona ku em nebin maniê hevûdu, em hewcedarê yekitiyê ne û him jî ji bona ku em bikaribin tiştina pêk bînin, em hewcedar in.

Ez bawer im ku her kes vê heqîqetê zane.

Baş e, lê naxwe çima yekîtî têra xwe pêk naye?

Em dibînin ku hemû kes û civak bi yekîtî û hev-girtinê îlan î eşq dikin, yekîtî û hev-girtinê dixwazin; lêbelê yekîtî cardin jî bi heddê kafî pêk naye.

Çima?

Sebeb pir in. Lê bi bawerîya min esas sebeb ev e ku kes û civakên me ne hazir in ku ew bi xwe fedakariyê bikin û tim î tim fedakariyê ji dîgeran dixwazin. Ew bi xwe naxwazin ku bal kesê din ve herin, lêbelê dixwazin ku her kes bal wan ve biçê. Naxwazin di teleb û xwestên xwe de

her grûb li yên din ên ku gereke hevaltî û arîkariya wan bikin, bi musamehe û tolerans nêzîk bibin û bikin ku ev dûrî û ji hev cudabûn, ji holê rabe.

Ji bona ku em bikaribin bigihêjin derina, ev cur yekîtî şert e. Lêbelê ev yek naye wê manayê ku em ê ji prensîbê xwe yên esasî tawîz bidin. Lewra merivê ku ji van cur prensîban tawîz dide, şexsiyeta xwe jî ji dest dide. Lêbelê kesê ku şexsiyeta xwe ji dest da, kêrî ti tiştî naye. Karên bi mana, karê kesên birûmet û bişexsiyet in.

Merivê ku ji prensîbên esasî tawîz dide, vê tawîzê ji bona çî dide? Ma meriv kare ji bona tiştên ne esasî, ji tiştên esasî tawîzê bide?

Naxwe herî her tiştî gereke em prensîbên esasî û yên ne esasî yî xwe tesbît û muşexxes bikin. Ji bona ku em ji bo tiştine ne muhîm hevûdu neşkinin û li hemberê hevûdu nesekinin, ev yek, şert e.

Bi navê xwe, prensîbên me yên esasî ev in:

Yê ku dixwaze bi me re be, gereke li rûmet û şexsi-

yeta xwe xwedî derkeve.

Yanê gereke birûmet û bixsaxiyet bije.

Gereke ti tiştî korekorane qebûl, yan korekorane red neke.

Gereke hazir be ku eger heq û heqîqet di eleyhê wî, yan terefdar û alîkarên wî de jî be, bi hêsanî bikaribe heq û heqîqetê qebûl bike.

Gereke bêşik û terdîd bikaribe tiştê ku ji xwe re dixwaze, ji mirovê din re jî bixwaze û tiştê ku ji xwe re naxwaze ji ti mirovî re nexwaze.

Em nikarin bi ti wech û ti şiklî bêedebiyê qebûl bikin.

Gereke em bi şikleke qetî û birinî bawer bin ku, yê bêedeb, bêyî her qencî û spehîtiyê ye.

Ne lazime bête gotin ku, şexsê bêedeb, helbet ku bêdîn e jî.

Lewra dîn, heriya her tiştî, edeb e.

Yê ku edeba wî nebe, di heqîqeta esil de, dîne wî jî tineye.

Heq ji her tiştî bilindtir e. Ti tişt ji heq bilindtir nîne. Xweda ji her ku Heq e, bilind e.

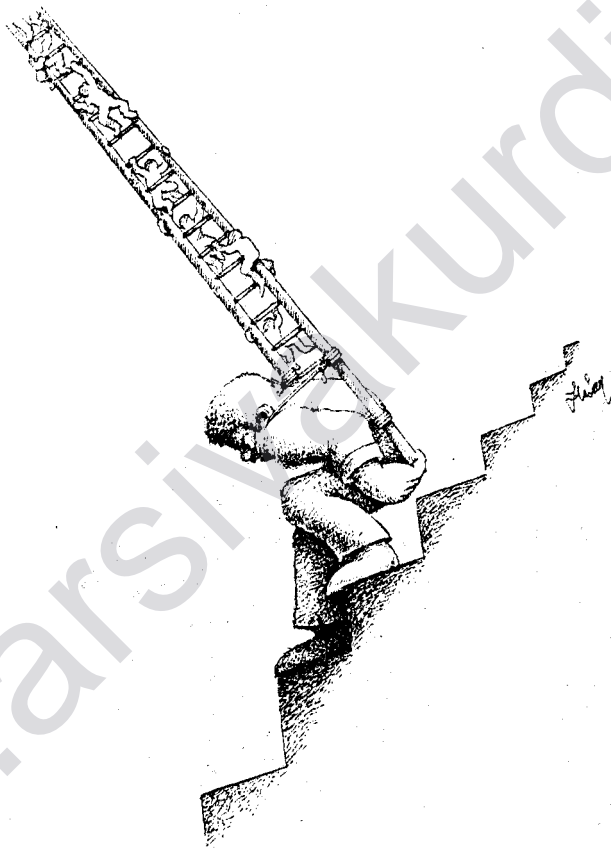
Bêrehmî, bêmerhemeî, bi her şiklê xwe ve merdûd û xebîs e.

Em nikarin bi bêrehman re

pevre bin.

Zanîn muqeddes e; lê teleb û xwestina zanebûnê, ji zanînê jî muqeddestir e. Lewra mifta zanînê, di teleb û xwestina zanînê de ye.

Dibe ku em bi nezaniyê tehemul bikin; lê bi telebnekirina zanebûnê em bi ti wechî nikarin tehemul bikin. Lewra bi xwestin û telebkirina zanî-

ne, meriv kare nezaniyê ji holê rake; lêbelê wextê ku meriv zanînê nexwaze û teleb neke, tim î tim nezan dimîne.

Erê, diyar e ku ev şertana giran in; lê yekitiyeke bêyî vana, bêmana ye. ti xêr jê naye. Lêbelê xwestin muhîm e. Yê ku van tiştana bixwaze û

di vê riyê de bixebite, welewe ne xwedyê van tiştan jî be, kare bi me re be û em karin bi wî re bin. Lewra wextê ku meriv bixwaze, kare bibe xwedyê van xusûsiyet û xesletan.

Yê ku dîrokê balî xweşî û dilgeşiyê de guhert in, xwedyê van xesletan bûn.

De heydê birano, werin da ku em xwe ji bin vê zilma bêşerefane xilas bikin!

Werin da ku em însan û dar û giya û erd û azman û her tiştên din, ji destê xebîs û rezîl û bêşerefan xilas bikin!

Yekîti fedakariyê dixwaze; lêbelê fedakarî jî muqabele dixwaze. Wextê ku we fedakarî kir, lê terefê muqabil hîç bal we ve nehat û hazir nebû ku fedakariyê bike, hun nikarin fedakariya xwe îlel ebed bidomînin.

Werin birano, eger hun gavekê balî me

ve werin, bawer bin ku em ê çend gavan balî we ve bînin!

Naxwe eger hun van şertên jorê qebûl dikin, werin!

Hun çi bin û di kîjan fikrî de bin, werin!

Lewra ev dergehê me, ne dergehê naumêdiyê ye.

Werin! □

YEKITIYEKE ÇAWA?

Süleyman Çevik

Yekitî tim di roje-va miletên mazlûm de ye. Ferdên van miletan li ser yekitiyê behsa hevxebatê dikin, fikrên xwe dibêjin û xebatan dikin. Her kes dizane ku heta miletek bindest û mazlûm qewet û hêzên xwe yek neke, ne mumkin e ku rizgar bibe. Bi rastî yekitî dilxwaziya miletên mazlûm tenê nîne. Ji grûbên piçûk bigire, heta sazgehên mezin, hemû dixwazin ku nav xwe de yekitiyeke zexim bînin holê.

Kurd ji îxtilafan pir kişandine. Mirin, qetlîam, koçberî û birakujî her wext ji îxtilafan hatiye serê Kurda. Ez bawer im ku heger Kurd di nav xwe de diyalogê û hevûdu guhdarkirinê bimeşînin, emê pir îxtilafan ji nav xwe rakin. Wî wextî her kes wê heq û huqûqê xwe û wê hedê xwe bizanibe.

Xwedê Teala mirov cur cur xuluqandine. Li ser rengan, fikran, xwarinan, welhasil zewqan, ne mumkin e ku yekitiyek saz bibe. Her kes ji tiştêkî hez dike, yan jî hez na-

ke. Îro em li kîjan welatî yan jî miletî binêrin, nav wan de cur cur partî, grûb û cemaet hene. Ev rastiyeke e û gereke neye înkarkirin. Di welatê me de jî ev rastî heye. Em nav hev de dijîn, mirovê hev in, cîranê hev in, birayê hev in. Bi van cemaet yan jî grûban re şert e ku em diyalogê çêkin

û hevûdu fam bikin. Heger ne wisa be, em ê her wext di cihê xwe de bimînin.

16 Gulan 1993 de li Stenbolê me li ser Pirsê Kurdî sempozyumekê çêkir. Ji pir grûban mirov hatibûn. Û ji bo famkirina hevûdu, tiştên xweş hatin meydane.

Me barê dinyayê daye ser

piştî xwe. Ji pirsên dinyayê re em li çareyan digerin. Dilê me bi hemû miletên bindest dişewite, em xwe bi mazlûmiyeta miletên din ve dikin heval û ji bo pirsên wan xebatan dikin. Ji wan re dişuxulin û dişewitin; lê ji xwe re na! Em ji xelqê re hene, lê ji xwe re tinene. Lazime ku biqasî ku ji xelqê re em hene, ji xwe re jî hebîn. Em ji xwe re çî dixwazin, ji miletên din re jî dixwazin. Ev destûreke îslamî ye jî.

Em bi misilman re birane, lê ev biratî bi rastî ji me re biratî û yekitiyeke bi şiklê ku em dixwazin neaniye holê. Mileteke sî milyon li ser erdê xwe ji her tiştî mahrûm e. Kesên ku vê rastiyeke qebûl nekin û ji Kurdan re van heqên însanî nexwazin, ne mumkin e ku em bi wan re biratiyeke rastî binîn holê. Rêya me jî heta cihekî bi wan kesan re diçe.

Kesên ku êrîşî dîne me bikin, li hemberê îslamê derkevin, ji dîne îslamê re neyartiyê bikin, li hemberê xwe wê me bibînin û ne mumkin e ku em

bi wan re bibin yek. Lewra kesên ku baweriya me ji xwe re neyar qebûl bikin, me jî ji xwe re neyar qebûl dikin.

Kesên ku mafên Kurdan qebûl nakin, ji xwe re çî dixwazin heger ji gelê Kurd re jî nexwazin, em bi wan re jî nikarin bibin yek. Kesê ku miletê me û hebûna me qebûl neke, emê çawa pê re yekitiyê saz bikin.

Heta ku ji me têt, em jiyanaxwe li gor îslamê dimeşînin. Lê em miletê xwe jî înkarnakin. Em zanin, yê ku miletê xwe înkarnake, bê esl e. Madem zimanê Kurdî Xwedê Teala daye me û em Kurd xuliqandine, naxwe bikaranîna hemû heqên milî jî daye me. Em dibêjin her kes xwediyê çî heqiyê bin, lazim û şert e ku Kurd jî biqasî wan xwediyê heqan bin. Heger biratî ye, huqûqê biratîyê ev e. Di vê çerçevê de heger em yekitiya Tirk, Ereb û Parsa lazim û şert dibînin, yekitiya Kurdan jî gereke em wilo bibînin.

Yekitiya Kurdan em girîng dibînin û ji bo vê yekitiyê tiştên ku ji me tînin, divê em bînin cih. Bi baweriya min, heta yekitiya Kurdan çênebe, yekitiya mislimanana jî çênebe. Lewra Kurd di nav miletên îslamê de hem bi nifûsaxwe pir, hem jî ji hemû miletan zêdetir dîndar in. Heger em yekitiya Kurdan nikarin bînin holê û em ji yekitiya mislimanan behs bikin, ev tişteke beyhûde ye.

Em tim dibêjin, Kurd misliman in û bi bendeke zexim bi îslamiyetê girêdayî ne. Heger ji bil îslam, ji devereke din ji Kurdan re çareyan em bigerin, bi rastî ne Kurd vê çewtiyê qebûl dikin, ne jî ti

NUQURÇ

Mêro bi vê îslama ku tu dawa wê dikî
Tu Xweda aciz dikî, mirovan ji rê dikî
Wellahî dîne min û dîne te ne ji hev in
Ez li avê digirim, lê tu agir rê dikî

21 Gulan 1993

Mela Qasim

PÊŞBAZÎ

Bi munasebeta salvegera yekemîn a kovara me Nûbihar, me pêşbaziyeke, yanê musabeqeke tertîb kiriye.

Mijara vê pêşbaziye, "*Bikaranîna zimanê kurdî di weşanan û hemû aliyên jiyanê de, çî tasîrî li ser kurdan dike?*" ye.

Gereke nivîsar bi zimanê kurdî bêtin nivîsandin û ne zêdetir sê (3) rûpelên daktîlo bin.

Lazime nivîsar heta taliya meha tebax (agustos) ê bigihîjin destê me.

Nivîsarên 1. û 2. û 3. di hejmeta 13'an de werin îlankirin.

Em ê xelatên pêşbaziye jî di wê tarîxe de pêşkêşî nivîskaran bikin.

nûbihar

kes di vê mijarê de serfiraz dibe.

Miletek wisa bi îslamê girêdayî ko li Tirkîye, Îranê, Iraqê û li Sûriyê nav xwe de yekitiyê saz bike, ez bawerim ku wê ev li fêda mislimanan be û ji bo yekitiya mislimanan jî wê zemîn hazir bike. Lewra yekitiya mislimanên

dinyayê di merhela dawîn de armanca hemû mislimana ye. Em dixwazin ku hemû mislimanên dinyayê werin cem hev, qewet û hêzên xwe yek bikin; bi biratiyeke rastî, ne ya sexte, hemû milet bi wekhevî di hawuza îslamê de bi-jîn û yekitiyekê nav xwe de saz bikin. □

WELATEK HAWÊRXWEŞ

Min çiqas
Pirr dixwest
Ku ez bi
Dicle û Ferat re
Li çiya û zinar û
Deştan bigerrim

Li Cizîra Bota
Li devê çem
Li ber
Birca Belek
Ji nû ve
Jiyan bidîta
Evîna
Mem û Zîn

Ez bibûma
Bilbîlek û
Ez bigerriyama:
Min evîna
Ferhat û Şêrîn
Ji nû ve
Bidîta

Li çiyayê
Sîpanê Xelatê
Di şûnde
Xwîne de
Di demarên xwe de
Ez bihesiyama
Evîna
Siyabend û Xecê

Min li wan
Zozanên xweş

Li ser çêra
Bi berf
Xwe dirêj kira

Li çiyayê Agirî
Ji nû ve
Ji min re
Xuya bikira
Keşta Nûh

Li Wanê
Li devê golê
Min asoyîyan bida
Ber dile xwe

Ez tev
Van evînan
Ji dengê
Erebeyan
Ji pîsîtiyên
Fabrîqan
Ji bihna
Rafînerîyan dûr
Bijîma ji nû ve

Çerxên zeman
Bi paş ve
Bigerriya
Ji nû ve
Jiyan bidîtina
Ev tev evîn
Di xwîna
Min de
Bi hawêrxweşiya
Welat.

Ferhat Ebdullah

HÊVÎ- DAR

Ji xelqê re mal û war
Kes ji wan re nabe bar
Him bi dilê xwe dijin
Ji wan re heye sitar

Ew xwînxwarê tim neyar
Li me bûne gurê har
Bê însaf in ji me re
Wan dijminê har kedxwar

Zivistan e li me sar
Ka li kû ne dost û yar
Qey kes guhê xwe nade
Ku em dikin zarezar

Wan zalimê pirr dijar
Em kirine parepar
Li ser van rê û dirba
Dîsa' m mane stûxar

Zordesta xwîna me xwar
Li me bûne hirç û mar
Xelqê heqê xwe hilda
Para me ma kulm û dar

Ey Rebê Heq û Qehhar
Bişîne me re hawar
Çavê me l'rehma Te ye
Me nehêle birîndar

Dû zivistanê bihar
Wê derbas be ev êvar
Sibe b'emrê Xweda ye
Tu rast bajo Nûbihar

Raîf Bêçare

Romannivîsê kurdî Mehmed Uzun:

“ÎNSANIYET, XWEŞÎ Û SERFIRAZIYA
MERIVAN, WEKHEVÎ Û BIRATIYA
ZIMAN, ÇAND Û EDEBIYATAN; DIVÊ
HÎMÊN ESASÎ YÊN EDEBIYATA
KURDÎ Û NIVÎSKARÊN KURD BIN”

— Heta niha çend kitabên te çap bûne û li kû derê weşiyane?

— Heta niha pênc kitabên min weşiyane. Ji *Destpêka Edebiyata Kurdî* (Weşanxana Beybûnê) pê ve yê din hemû li derveyî welêt weşiyane. Lê du romanên min, *Siya Evînê* û *Rojek ji rojên Evdalê Zeynikê* jî, bi dû re, li Tir-

kîyê, ji aliyê Weşanxana Doz'ê hatine weşandin.

— *Tu dikarî ji bo xwendevanên me, hinekî behsa romana kurdî bike?*

— Herwekî ku hûn jî dizanin, edebiyata kurdî di warê gotin û vegotinê de dewlemend e. Edebiyata devkî pir xurt e. Şihîra klasîk hem pir

PORTRE

MEHMED UZUN KÎ YE?

Mehmed Uzun, 1953; Siwêrek, heta niha berpirsiyarî û gerîndeyiya çar kovar û rojnameyên çandî û edebî yê kurdî kiriye. Wî di gelek weşanên kurdî, swêdî û tirkî de nivîsarên çandî û edebî nivîsîne. Heta niha çar romanên wî, bi kurdî, derketine. Ew endamê PEN-Klûba Swêdî, Yekitiya Rojnamevanên Swêdê, Yekitiya Rojnamevanên Cîhanê û endamê Komîta Birêvebir a Yekitiya Nivîskarên Swêdê ye. Ew li Wezareta Çandî ya Swêdê, mîna pisporê edebiyatê biyanî, dixebite.

ROMANÊN WÎ:

1) *Tu*, 1985. 2) *Mirina kalekî rind* 1987. 3) *Siya evînê*, 1989 Swêd û 1992 Weşanên Doz, Stenbol. 4) *Rojek ji rojên Evdalê Zeynikê*, 1991 Swêd û 1993 Weşanên Doz, Stenbol.

LÊKOLÎN:

- *Destpêka edebiyata kurdî*, 1992, Weşanên Beybûn

WERGER:

- *Zimanê Çiya* (Mountaign Language), Harold Pinter, 1990 Weşanên Doz, Stenbol.

xweş, hem jî pir fireh û kûr e. Lê mixabin pexşana (nesîr) kurdî ne ewçend xurt e. Ji ber sebebên nas, kurdan îmkanên xwendin û nivîsîna kurdî nedîtine. Zimanê kurdî nebûye zimanê perwerdeyî, zimanê dibistan û zanîngehan. Loma jî, îro di warê xwendin û nivîsîna kurdî de zehmetiyên

warên din ên nû, di warê roma-nê de jî pir li paş maye. Heta meriv dikare bibêje; di edebiyata kurdî de warê herî zêde paşdemayî, roman e. Îro meriv dikare romanên ku bi zimanê kurdî hatine nivîsîn, bi tiliyên destan bihijmêre. Milletekî ku ji 20 milyon zêde ye, îro bi tenê xwediyê çend roma-

pir mezin hene. Û ga-va zimane-kî nikaribe li gora herikîna wextê xwe bi pêş ve bibe, xwe nû bike, bêguman e ku ew ziman nikare teşnên nû yê edebiyatê jî ava bike. Roman teşneke nû ya edebiyatê ye. Ew şeweya vegotina dema nû ye. Edebiyata kurdî, herwekî

nan e.

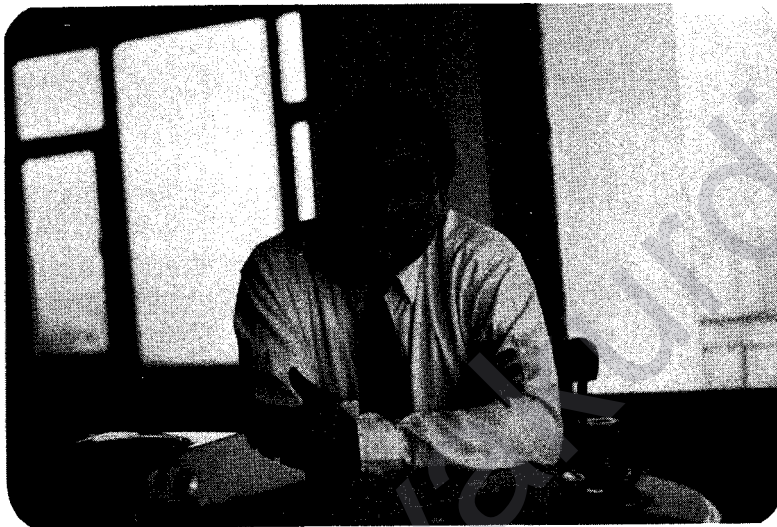
Eger meriv behsa romanên kurdî bike, divê meriv behsa romanên Erebeh Şemo, Eliyê Evdîrehman, Îbrahîm Ehmed, Rehîmê Qazî, Husên Arif, Mihemed Mukrî, Mahmud Baksî û Şahîneh Bekirê Sorekî û hwd bike. Di kurte-lêkolîna *Destpêka Edebiyata Kurdî* de hin agahî li ser van nivîskar û berhemên wan hene. Loma ez naxwazim li vir behsê dirêj bikim. Gotina kurt ev e; tarîxa romana kurdî pir nû ye

û ew ne dewlemend e. Ez bi xwe vê yekê kêmaniyeke pir mezin dibînim. Zimanekî mîna zimanê kurdî ku evçend perçiqiye û evçend li paş maye, dikare bi hunera romanê di demeke pir kurt de pir bi pêşde bikeve, xwe nû bike û dewlemendiyên nû bi dest xîne. Ji ber ku roman, warê ceribandina ziman e, avakirina şêwe û stîlên nû ye. Roman, rîya herî baş a pêwendîya xwendevanan e. Bi alîkariya romana kurdî, kurd dikarin hem edeta xwendina zimanê kurdî ava bikin û hem jî jiyanekê nûjen a ronakbîrî hînin pê.

— *Temaya bingehîn a romanên te însanê kurd û jiyana wî ye. Gelo navên mîna Memduh Selîm Beg, Evdalê Zeynikê xîtabî kîjan aliyên însanê*

kurd dikin? Tu dixwazî di şexsên qehremanên weha de tîpolojîyeke çawan rêberî xwendevanên xwe bikî?

— Rast e, hin romanên min li dora şexsiyetên nas ên kurdî ava bûne. Nas yan jî nas, lê ez dikarim bibêjim ku

romanên min li dora “problematîka” ronakbîrê kurd derin û tîn. Ji mêj ve ye, bala min her li ser ronakbîrên kurd, tarîx û pêwendî, xebat û tecrube, qayide û xusûsiyetên wan e. Li hemî dinyayê, her tim, ronakbîr bûne rêberên medeniyetê û tevgerên çandî, edebî, siyasî û civakî. Wan nivîsîne, ava kirine, xelkê xwe perwerde kirine û li gora bernamên xwe, ew bi rê xistine. Li ba kurdan jî ev, her weha ye. Lê bi haweriya min, bîr û zanîna tarîxa ronakbîran û ronakbîriyê li ba kurdan ewçend ne xurt e. Û milletekî ku tarîxa xwe baş nîzane, şexsiyetên xwe baş nas nake, bi tarîx û berhemên ronakbîrên xwe re pêwendîyeke xurt nayîne pê, ew millet nikare xwe ji nîr, asteng û dij-

wariyan rizgar bike. Mîna millet û însan, kurd xurt û jîr e, ji bo mirin û kuştinê yekta ye. Lê ne ji bo xwendin, eser û berhem, parastina tarîx, medeniyet û kitabxanê. Ji Ksenefon û vir ve, herkes behsa vê rastiyê dike. Bi haweriya min, di roja îro de divê ev rastî bête guherandin û aliyên xwendin, felsefe, edebiyat, çand, şuur û zanîneh bête xurtkirin û tîkûzkirin.

Memduh Selîm Beg û Evdalê Zeynikê du şexsiyetên kurdin. Yek zane, bîrewer

û ronakbîr, yek jî dengbêjekî navdar e. Yek bi xebata siyasî, xwendin û nivîsîneh mijûl bûye, yê din bi gotîn, stran û çîrokê. (Ji me çend kesî navê Memduh Selîm Beg bihîstîbû?) Ti tîkilî û pêwendiyên wan bi hev re nîn in, lê herdu jî navên tarîx û civata kurdî ne. Jiyan, berhem û xebatên wan dikare ji bo însanê îro bibe tecrube û nimûneyeke baş. Xwendevanê/a kurd ê/a îro dikare bi alîkariya wan hem tarîxa xwe û hem jî xwe baş binase û hem jî pêşeroja xwe. Ji ber ku merivê tarîxa xwe, rabirdûya xwe nas neke, kor e û nikare pêşiya xwe jî bibîne...

Bêguman e ku ez roman dinivîsim, ne tarîxa leheng û qehremanan. Ji lewre ez nikarim taswîr û saloxdana qeh-

remanan bikim. Qehremanên romanên min, bi her aliyên xwe, mîna me ne. Diger meziyetên wan ên baş, kêmanî û qisûrên wan jî hene. Ew însan in. Û tarîx jî, tarîxa însanan e.

- *Tu romanên xwe bi zaravayê kurmançî dinivîsîne. Gelo romanên te bi zaravayên din jî derketine?*

- Naxêr, ew hê bi zaravayên din ên kurdî neweşiyane. Lê *Rojek ji rojên Evdalê Zeynikê* transkrîbeyî soranî bûye û niha jî hevalekî wê transkrîbeyî dimilî (zazayî) dike. *Siya Evîne* jî transkrîbeyî soranî dibe û haziriyayên din jî dibin.

Hûn dizanin, pêwendî di navber zaravên kurdî de ewçend xurt nîn e û îmkanên veguhezandinê jî ne zêde ne. (Bi tenê li Kurdistana Iraqê ev îmkan bi dest ketine.) Di vî warî de jî kurd hê di destpêkekê de ne. Em divê eser û berhemên xwe vebiguhezînin ser zaravayên xwe yên curbecur. Pêwendî divê di navbera zarava û devokên kurdî de xurt û jîndar be. Ji bo yekitiya ziman û edebiyata kurdî jî ev yeka hanê pir pêwist e. Digel sebebên din, ji ber vê sebebê jî, min, tevî gelek hevalên din ên nivîskar, zimanzan û edebiyatnas, anatolojiyêke edebiyata kurdî ya nûjen (1900-1992) amade kiriyê. Tê de hem nivîskarên ku bi zaravayên curbecur dinivîsînin û hem jî perçeyin ji berhemên wan hene. Bi vî awayê, me hewl daye ku zarava û devok nêzikî li hev bikin... Lê belê, hîn pir xebat divê...

— *Li gora çî tu babet û mijarên romanên xwe hildibijêrî? Tu wan çêdikî, yan jî ji tiştên bûyî jî perçeyin werdigiri?*

— Berî ku ez dest bi nivîsîna romanekê bikim, pêşî ez mefhûmên (consept) romanê hildibijêrim. Gelo roman ê behsa kîjan mefhûm, hîs û pêwendiyên însanî bike? Pêşî vê yekê tesbît dikim. Piştî ku ev mesele di serê min de gihişt zelaliyêke pêwist, hingê ez dest bi lêgerîna leheng û bûyerên romanê û şêwe û stîla nivîsînê dikim. Ev jî, ji bo

min, wexteke dirêj digire. Gava min ev yek jî temam kir û xwe bi zelaliyêke gîhand, hingê ez dest bi xwendin, lêgerîna û xebata pratîk a hazirkirina nivîsîna romanê dikim. Piştî van hemî tiştan û haziriyayên jî, ez dest bi nivîsînê dikim. Yanê, bi gotineke din, çend gav, dem û merhayên nivîsîna romana min hene. Di nav vê heyam û xebata nivîsînê de, mijar, babet, leheng, pêwendî, bûyer jî dikemilin û diyar dibin. Bêguman rewşa ziman, çand û welatê min, pêwendiyên min ên şexsî, felsefî û ronakbîrî, bûyerên qewimî... ev hemû tesîr

li tespîtîkirin û diyarbûna mijar, babet û lehengan dikin.

Hin ji bûyer, pêwendî û lehengên romanên min rast in, ew hebûne, jiyane û qewimîne. Lê hinên wan jî çêkirîne. Lê di vir de qayideyek heye ku ez dixwazim di xebata xwe de pir bala xwe bidimê; roman, esereke fiktîv, yanê çêkirî ye û ew li gora ûsila eserên fiktîv ava dibe. Ji ber vê yekê jî, divê bûyer, pêwendî û lehengên romanê, ger ew rast bin, ger çêkirî bin, li hunera romanê werin. Jixwe ferqa hunera romanê û tarîxê, yan jî ya romanê û sosyolojiyê di vir de ye. Di romanê de tarîx jî heye, lê ew ne tarîx e; sosyolojî jî heye, lê ew ne sosyolojî ye û hwd... Roman xîtabî hîs û pejnên merivan dike, bi xwendevan re pêwendiyêke hîsî tîne pê.

Ez di romanên xwe de, ji ber sebebên ku min li jorê qal kirin, perçeyên jiyandî jibîrbûyî eserên rizyayî, bûyerên bihurî, stran û destanên windabûyî bi kar tînim. Ez wan jî direşînim nav romanên xwe. Di romanên min de ji rûpelên *Zend-Avesta*, *Mishefa Reş*, *Quran*, *Hedîsên Pêxember*, *Şêxê Senan*, *Mem û Zîn*, *Dîwana Melayê Cizîrî*, *Hawar*, *Ronahî*, *Riya Teze* perçeyin hene. Gelek şexsiyêten kurd, bi gotinên xwe, di romanên min de hene. Sebebên vê yekê gelek in; roman, ji bo min, pêwendiya nivîsaran e. Nivîsar lehî ye, berhem cowên wê ne. Romana kurdî divê rabirdûya windabûyî, ji nû ve, vejiîne û wê yadgarî xwendevanê kurd bike. Û di ser her tiştî re jî romanên xwe mîna helqeyêke biçûk a zîncîrêke dirêj, qehîm û kevnare dibî-

nim. Eger îro romanên min hatine pê, ew bi xêra yên berî min in. Ew nebûna, ez hîç nedibûm...

- *Tirkîyê gelek nivîskar û edebiyatnas, te û nivîskarên din ên kurd nenasin. Ti vê bi çi girêdidî?*

- Kambaxiya rewşa Tirkîyê, zor û zilma li ser gelê kurd û ziman, çand û edebiyata kurdî li ber çavan e. Di rewşeke evçend xedar û nexweş de, nivîskarê kurd ê çawan û bi çi rîyan bikaribe xwe bide nasîn? Eger em ev çend salên dawîn bidin alî, bi hêsanî meriv dikare bibêje ku ziman, çand û edebiyata kurdî di hemû tarîxa Komara Tirkîyê de qedexe bûye. Kurdan fersend û îmkân nedîtine ku berhem û eser biafirînin û xwe bi xwendevan û gelê xwe bidin nasîn. Eger bala we lê be, hûn dibînin; hemû nivîskarên kurd, ez jî tê de, li derveyî welêt karibûne kêrhatî û karger bin. Ji her ku li welêt şertên vê yekê nebûne. Loma jî ne ecêb ê ku xwendevanên kurd û tirk li Tirkîyê nevîskar û hunermendên xwe nas nakin.

Lê îro di vî warî de hin îmkân çêbûne; rojname û kovarên kurdî li Tirkîyê diweşin, weşanxanên kurdî ava bûne, hin dezgeh û sazgehên kurdî yên çandî û edebî çêbûne. Kovara wê jî tê de, herpirsiyariyê mezin li ser milê van dezgehan e. Ew divê, zûtirîn wext, lê bi plan û bername, eser û berhemên kurdî derxînin û bi gelê kurd bigihînin, nivîskar û hunermendên xwe bidin nasîn û ji bo xebat û karên wan ên çandî û edebî cîh û war amade bikin. Kurd bi xwe divê van karên xwe

bikin û ji kesî tu alîkarî û piştgirtî nepên. Heta meriv bi xwe tine be û ne xebatkar be, kes alîkarî jî nake...

— *Di edebiyata tirkî de, şexs û şexsiyetên kurdî mîna kesên hov, nezan, keleş û hwd. tînen nasîn û taswîrkirin. Lê di van salên dawîn de ev nêrîndiguhere. Gelo di edebiyata kurdî de jî, mîna ya tirkî, nêrînen weha hene?*

— Berî her tiştî dizxwazim nêrîneke xwe ya li ser nivîsînê bibêjim; nivîsîna edebî tu carî divê li gora îdeolojî û dîtinên resmî nebe û li gora qayideyên îdeolojiyan neafire. Ev îdeolojî dikare ya çînen serdest yan jî çînen bindest bin, her eynî rewş e. Nivîsîna ku li gora îdeolojiyên resmî hatine pê, mixabin, ne edebiyata bedew û hêja ye, ew piraniya caran nivîsarên propaganda û ajîtasyona wê demê ne. Ji faşîzmê heta komunîzmê, gelek îdeolojiyên curbecur û li dijî hev, xwestine li gora nêrînen xwe, edebiyatekê binin pê. Di dem û heyamên xwe de, heye ku ew bi ser jî ketine. Lê gava ku desthilatiya van îdeolojiyan ji holê rabûye, edebiyata wan jî hêdî hêdî wînda bûye. Alman îro Thomas Mann û Herman Hesse dixwînin, ne nivîskarên ku berdevkiya Hîtler dikirin. Rûs îro Puşkîn, Tolstoy û Dostoyewskî dixwînin, ne propangandîstên Stalîn...

Li Tirkîyê jî, avabûna Komara Tirkîyê re, Kemalîzm bû îdeolojiya desthelat û hemû civat xist bin nîrekî totalîter. Vê îdeolojiyê jî xwest li gora xwe edebiyatekê bîne pê, -bêguman bi destê berdevkên xwe. Di vê edebiyata "îdeolojîk" de, mîna her tiştî, kurd

jî beravajî ne. Kemalîzm û her celeb meriv û dezgehên wê "medenî," lê kurd "wehşî"ne. Ew çêyiya kurdan dixwazin, lê Kurd wan fahm nakin û li dijî "çêyiyan" derdikêvin... meriv dikare weha dîrej bike. Çi qîmet û hêjahiya vê edebiyatê heye? Çi pêwendiya vê edebiyatê bi însaniyetê heye?.. Îro rûmeta kemalîzmê ne mîna berê ye, bi taybetî jî di nav ronakbîrên pêşverû de. Loma jî edebiyata kemalîzmê îro ne mîna rûmetekê, lê mîna şermekê tê dîtin. Lê hê jî zirara vê edebiyata neînsanî li ser merivan pir zêde ye. Edebiyata kurdî û nivîskarên kurd divê di vî warî de jî gelek tişt bikin.

Eger em werin ser edebiyata kurdî û nivîskarên kurd, divê kurd xwe ji şaşî û çewtiyên ku nivîskarên kemalîst kirine, biparêzin. Nivîskarên kurd divê, bi tenê, di xizmeta ziman, çand û edebiyata welatê xwe û însaniyetê de bin. Nivîskariya serok, îdeolojî û komikan şixulê rojane ye û feyda vê celeb nivîskariyê ji xwediyên re jî nîn e. Însaniyet, xweşî û serfiraziya merivan, wekhevî û biratiya ziman, çand û edebiyatan, divê hîmên esasî yên edebiyata kurdî û nivîskarên kurd bin. Gava nivîskarê kurd dijminahî li ziman, çand û edebiyata tirkî bike, ew jî dibê "nivîskarekî kemalîst" ê kurd. Me divê hay ji vê rewşa kirêt hebe û herhemên me divê bibe pira biratî, wekhevî û dostiya ziman û çandan.

— *Hin nivîskar romanên xwe li gora merc û şertên xwe yên siyasî û civakî dinivîsînin. Meselen nivîskarekî Îslamî romanên xwe li gora pî-*

vanên Îslamî dinivîse. Ev ye-ka ji bo komunîstekî, yan jî ataîstekî jî derbas dibe. Merc û şertên te yên çandî û şexsî çi qas tesîr li romanên te dikin? Pîvanên "unîversalizma" Mehmed Uzun çi ne?

— Ev pirsra we, pirsra jorîn temam dike. Bersîva min jî dê bersîva jorîn temam bike. Herwekî ku min got, hêguman e ku rewşa rojanê ya siyasî, şexsî, civakî, çandî, tesîr li nivîskar dike. Û heta dereceyekê ev tesîr di nav eser û berhemên nivîskar de jî dixuyin. Lê bi bawerîya min, bi tenê divê hewqas be, ne zêde. Ez bi xwe ne li dijî "edebiyata çîn û îdeolojiyan" im. Ji bervajiyê, ez van jî mîna dewlemendiyeke jiyana çandî û edebî dibînim. Milletekî ji gelek dîtîn, kom û grûban tê pê. Zimanekî jî ji gelek zarave û devokan tê pê. Hebûn û çalakiyên wan, dewlemendî ye. Lê eger gotin were ser hêjahî û kalîta wan a edebî, hingê şikên min pir in. Ez nikarim li kesî tawsiye û şîretan bikim ka ew ê çawan binivîsîne. Lê ez dikarim ji bo xwe bibêjim; ez tu carî naxwazim bibim "nivîskarê dîtîn û grûban" û li gora wan dîtîn û grûban binivîsim. Ez di xizmeta ziman, çand û edebiyata kurdî de me, bi kêfxweşî xizmetkariya wan dikim. Û pêşketina wan serfirazî û kêfxweşîya min a herî mezin e. Di ziman, çand û edebiyata kurdî de ne bi tenê dîtinek yan jî grûbek, gelek dîtîn, grûb, çîn û tebeqe hene. Ew hebûnên hemû kurdan in. Ez ji bo hemûyan dinivîsim. Ez dixwazim, bi qasî xwendevanekî nûjen, seydayekî gundê herî dûr, bi qasî xwendevanekî "çep", xwendeva-

nekî "îslamî" jî bibin xwendevanên romanên min.

Her mîna we, carina li derin din jî, ji min dipirsin ka îdeoloji û dîtînen min çi ne, ez bi kîjan kom û grûbî re me. Helbet, li gora min, dîtînen min ên şexsî hene û di jiyana xwe ya şexsî de jî hin tiştan dikim. Lê ez nikarim berhemên xwe bikim qurbanî van dîtînen şexsî. Ev ê karekî gelek hasît be. Nivîskariya min divê li gora qayideyên edebi-

yatê û ji bo çeyî û rindiya ziman, çand, edebiyata kurdî û însaniyetê be. Ji her vê yekê jî hemû grûb û komên kurdî dostên min in. Çeyîya wan her daxwaza min e. Ez hebûn û pêşketina wan mîna pêşketina gelê kurd dibînim.

Herçî "unîversalizm" e, ez ji demeke dirêj e, li derveyî welêt, di nav ziman û çandên cihê de dijîm. Pêwendiyên min bi ziman û edebiyatên cihê re hene. Gelek nivîskarên ku ji ziman, welat, çand û dîtînen cihê tîn, heval û dostên min in. Ez bi van pêwendiyên gelek kêfxweş im, ji ber ku ew gelek tiştên nû hînî min dikin û alîkarî li min dikin ku ez bikaribim di nivîskariya

xwe de "pencereyên nû" vekim. Unîversalizm ji bo min, pêwendiya ziman, çand, edebiyat û adetên cihê ne; nêzikî li cîhanê kirin e; cîhanê ber bi xwe rakêşandin e; însaniyet e, perçeyekî însaniyetê bûyin e. Par, min ceribandinek, bi navê *Welatê Xerîbiyê* nivîsî. Li wir, ez hinekî behsa pirsra we jî dikim û dibêjim: "*Hevûdunasîna ziman û çandên cuda û dan û standîna tecrubên însanî yên adet û ûsilên cuda dikare bibe sebebê guherînin bi heyecan û hêja û bibe kahniya avahî û afirînen dewlemend... Ez wisan bawer im ku dîtîn, îdeal, şêwe û tevgerên nû, pîrî caran, ji koçên mezin nasîna ziman û çandên nû, dijîtiyên çandî û civakî, tevliheviya ruhî û civakî û guherînen mezin tîn pê... Ev herpirsiyarî, bîr û hîsên navneteweyî ku ji guherîn, afirandin, nasîn û tîkiliya çandî dizên, di eynî wextê de, bingehe şêweyên jiyîn û fikrînen demokratîk, însanî û rengîn e."*

— Tu dikarî hinekî behsa xebatên xwe yên nû bikî?

— Ji demeke dirêj e ku ez li ser romanekê dixebitim; *Bîra Qederê*. Ez û romanê rabûne hev, her roj şer û pevçûna me ye. Ez pir dil dikim ku di vî şerê dijwar de bi ser kevim. Û heta ez bi ser nekevim, tu rehetî jî, ji bo min nîn e. Lê biserketin jî hê dûr e... Digel vê xebatê, hin xebatên din jî hene, lê ez naxwazim serê we bi wan biêşînim. Jixwe gava ew derkevin, hûn ê wan bibînin...

Tevî spasên xwe, ez biserketin û serfiraziya we, ji dil, dixwazim. Hûn bijîn. □

Hevpeyvîn: Nesîmî Aday

CINDÊN ŞÊX SEÎD

Gernas û egîtên misliman, wekî şêr in
Ji mirinê natirsin, mêrxas in, mêr in
Xwedaperist in, dînnas in, wekî Eliyê Şêr in
Rast in, camêr in, wekî durr û sedef û zêr in

Rêhevalên xwe re nerm in, wekî hevîr û şîr
Dijminên xwe û Xweda re, hişk in wekî kevir
Diçin ser hêzên Xwedanenas wekî rim û tîr
Li ser serê wan dibin wekî Munker Nekîr

Ji kuştinê natirsin, mirin ji wan direve
Qêrîna Ellah Ellah dijmin paş ve direve
Ala wan dînbetalan serjêr erdê dikeve
Birînên mucahidan bi serkevtin dikewe

Ey alema cihanê, hun dizanin em kî nin
Em cindên Şêx Seîd in, goriyên cenga dîn in
Goriyên dîne heqq in, yê ku jiyan vejîin in
Hun bizanin gellê cihan, ka em kî nin em kî nin

Em in roja cihanê, me dîrok ronî kirye
Me serê botperistan, b'şûrê tewhîd jêkirye
Sazûmana Xwedayî, me bi xwîn ava kirye
Agirê azadiyê, hetta ezman hilkirye

Dîsa cihan wêran bûye yê ku avakin em in
Gellên cihan bindest bûne, yê ku azadkin em in
Ber cenga azadiyê de xwîna me weke çem in
Em Zeyneb û Huseyn û Hemze yên hemdem in

M. Şakir Koçer

GAZIN

Hey xuşk û biran
Heval hogiran
Ji bo Şerîet
Xew nexin çavan

Belê Şerîet
Dixwaze xîret
Bi dev niştiman
Çênabe ti qet

Hemû çav vekin
Jêhat û şek bin
Li ser lingên xwe
Bi hev biseknin

Yekitî xweş e
Cejn û şoreş e
Ji hev qutbûyîn
Zilm û şevreş e

Ji can û dil ve
Bi ser û ber ve
Nevîna nav xwe
Bavêjin derve

Tev destbira bin
Bi hev re rabin
Şerîet bînin
Kêfxweş û şabin

Abdullah Aydın

SEMPOZYOMA NÛBIHAR: “PIRSA KURDÎ ÇAWA ÇARESER DIBE?”

Felat Dilgeş

Di roja 16.5.-1993'an de li Stenbolê ji alî kovara Nûbiharê ve sempozyomêk bi navê “Pirsa Kurdî çawa çareser dibe?” hat çêkirin. Di sempozyomê de ji der û dorên cûr bi cûr gelek ronakbîr û siyasetvanên Kurd û Tirk beşdar bûn. Sempozyom di hawayek gelek demokratîk û xweş de derbas bû. Tarik Ziya Ekinci, Hikmet Ozdemir, Mehmet Metiner, Yılmaz Çamlıbel, Sabah Kara, Altan Tan û Husnu Okçuoglu di sempozyomê de teblîx pêşkes kirin.

Di beşê duwemîn ê sempozyomê de, ji muzakerevanan Abdurrahman Aslan, Abdurrahman Durre, Ahmet Taşgetiren, Ahmet Zeki Okçuoglu, Ali Bulaç, Asaf Savaş Akat, Atasoy Muftuoglu, Ercan Kanar, Feqi Huseyin Sagnıç, Hasip Kaplan, İsmail Goldaş, Mehmet Pamak, Osman Aytar, Osman Tunç, Ramazan Deger, Şefik Beyar, Felat Dilgeş û Nilufer Gole û çend ronakbîrên din peyivîn.

Ji teblîxvanan Tarik Ziya Ekinci di axaftina xwe de bi pirranî li ser pirsê demokra-

siyê sekinî û ewha got: “Pirsa netewî û demokratîk a gelê Kurd li Tirkîyê temînata demokrasîyê ye. Tevera demokrasîyê ya Tirkîyê, ji bo ku li Tirkîyê demokrasîyê ava bike, divê ku herî her tiştî çareserkerina pirsê Kurdî ji xwe re bike prensîb. Demokrasî peyvek statîk nîne; ew pêvajoyek dînamîk e. Ew di rîya pêşveçûna mirov û azadîna kedê de pêvajoyek e. Li gor min li Tirkîyê demokrasî tune; azadiya ramanî û hawerî tune. Tiştê ku rejîmê beyan dîke mîlîtarîzm e. Tirkîye dewletek huquqî nîne, ew dewletek qanûnî ye.” Tarik Ziya Ekinci axaftina xwe bi vî awayî temam kir: “Li Tirkîyê gelê Kurd heye, tekoşîna netewî û demokratîk a vî gelî heye.”

Di pey Tarik Ziya Ekinci de Dr. Hikmet Ozdemir peyivî. Hikmet Ozdemir bi çend teshîten sosyolojîk dest bi axaftina xwe kir. H. Ozdemir di axaftina xwe de ewha got: “Ji bo ku mesele bê fêmkirin divê ku sê nuqte hên beyan kirin. Yek, çewtiyên dewletê; du, çewtiyên yê ku li ser navê Kurdan ketine rê; sê, tesbîtkirina rastiya sosyolojîk.” H. Ozdemir di axaftina xwe

de beyan kir ku daxwazên federasyon an serxwebûnê ne rast in; lewra li Tirkîyê du civat tunin; civatek heye. H. Ozdemir ewha got: “Civatên Kurd û Tirk tunin. Dema ku hûn federasyonê biparêzin, divê ku hûn odayên mirovan ên razanê ji hevdu biqetînin. Heke îro nîfûsa Kurdan bi pirranî koç nekiribûya rojava, wê gavê belkî mirov bikaribûya ji otonomiyê qal bikira. Yê ku li cografya Tirkîyê dijîn ketine nav hevdu; bi hev re keliyane.” H. Ozdemir di axaftina xwe de beyan kir ku pirs ne di navbera Kurd û Tirkan de ye. Çareserîya pirsê bi dewletê re ye.

Ji teblîxvanan Mehmet Metiner li ser rewşa dîrokî ya pirsê Kurdî sekinî û di peyivîna xwe de beyan kir ku ev pirs pirsê herêmî û kevn e. M. Metiner di axaftina xwe de got ku federasyon wekî rîyeke çareseriyê dê ji alî dewletên Tirkîyê, Îran, Iraqê û Suriyê ve neyê pejirandin; lewra ev dewlet dewletên netewî ne. M. Metiner di axaftina xwe de ewha got: “Împaratoriya Osmanî ji bo ku bêtir bac û bêtir leşker ji Kurdan bistîne herê xwe da Kurdis-

tanê û ji serhildanên Kurdan re bû sebeb. Di dema "Cumhuriyet"ê de jî mantiqa 'tune bihesibîne û bipelçiqîne' hat pejirandin. Ji damezirandina Komara Tirkiyê heta niha politîkaya "reddî mîras" tê emilandin. Çareseriya pirsê Kur-

cîhanê de sê hûyerên dîrokî hene: 1) Şoreşa Îslamê ya 622'an, 2) Şoreşa Fransîz a 1789'an, 3) Şoreşa Sovyetê ya 1917'an. Em yê çepgir (solcu) Şoreşa Sovyetê fêr dibin; lê di derheqê Şoreşa Îslamê de çi dizanin? Mihe-

neguhartiye. Xwedê Îslamê di nav 23 salan de aniye."

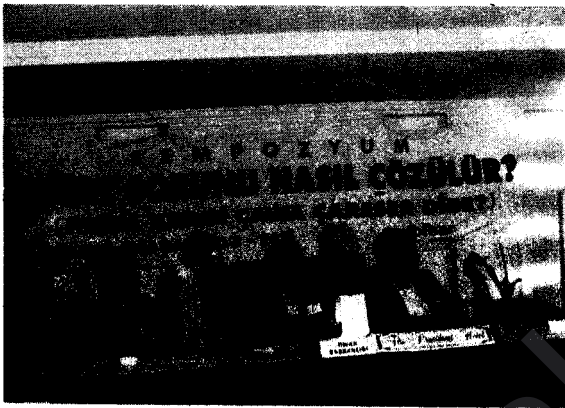
Sabah Kara di axaftina xwe de li ser paşdemayibûna rewşa kulturî ya gelê Kurd sekinî û ewha got: "Rewşa kulturî ya Kurdan pîr li paş maye. Kurd ne amadene ku bi nevdû re tevger bikin û yekitiyan pêk bînin. Di rewşek ewha de dewlet nayê avakirin. Bi tenê bi nêrîna Îslamî jî çareserî pêk nayê."

Sabah Kara li ser wezîfeyên ronakbîriyê jî sekinî û ewha got: "Ronakbîr ne yê zana ya, yê ku dipirse ew ronakbîr e."

Piştî Sabah Kara ji tevlixivanan Husnu Okçuoglu peyivî. Husnu Okçuoglu di axaftina xwe de li ser pîrralîbûna pirsê Kurdî sekinî û di axaftina xwe de beyan kir ku zêde neheqî li ronakbîrên Kurd tê kirin; lewra xwediyê çareserîya pirsê ew nînin.

Husnu Okçuoglu di axaftina xwe de ewha got: "Ez pêvajoyê ji çareseriyê girîngtir dibînim. Ez ne di vê haweriyê de me ku ronakbîrên Kurd xwedî pêşniyarkirina çareseriyek esasî ne. Ronakbîrên Kurdan her gav bedel dane. Divê ew hên gohdarîkin. Di çareserîya pirsê de çar dijwariyên girîng hene: 1) Parvebûna Kurda a dîrokî 2) Bi derengîketina çareserîya pirsê Kurdî 3) Li Tirkiyê ne-bûna demokrasiyê 4) Belavbûna nufûsê ya cografî."

H. Okçuoglu di axaftina xwe de beyan kir ku divê nêrîna dewletê û nêrîna tekoşîna çekdarî biguhure û Kurd beşdarî pêvajoya demokratîk bibin. Husnu Okçuoglu di pey de ewha got: "Niha nakeve ser me ku em bersîva Kurd çi

dî ewqas ne dijwar e. Divê mafên netewî yê gelê Kurd hên pejirandin. Daxwaza dewleta netewî çareserî nîne. Ev pirs di çarçîva dewleta unîter de dikare bê çareserîkin. Li Tirkiyê hê mana ku gelan digihîne hevdu Îslam e. Divê Kurd vê rastiye bibînin. Dema ku welatparêzên Kurd bi Îslamê re li hevdu bîn, dê çareserîya vê pirsê hêsan bibe."

Ji tevlixivanan Yilmaz Çamlîbel li ser girîngiya nasîkirina civata ku em tê de dijîn sekinî. Yilmaz Çamlîbel di axaftina xwe de beyan kir ku di civata em tê de dijîn de gel hene, dîn hene û mezhebên cûr bi cûr hene. Y. Çamlîbel di axaftina xwe de ewha got: "Di çareserîya pirsê civakî de metodên îlmî pêwîst in. Divê ku em objektîf bin. Di

med bi sazûmana koledariyê feodalîzmê hilweşand." Yilmaz Çamlîbel di axaftina xwe de beyan kir ku çareserîya pirsê Kurdî girêdayî lihevîkirina netewî ye û divê em ji hevdu fêr bikin; riya diyalogê pêşvebirin.

Di pey Yilmaz Çamlîbel de Berpirsiyarê Giştî yê Kovara Nûbiharê Sabah Kara peyivî. Sabah Kara bi awayekî giştî li ser nêrinên cûr bi cûr sekinî û di axaftina xwe de rexne li mantiqa "an bi tevayî an qet" girt. Sabah Kara ewha got: "Di nav Kurdan de yê ku statukoyê diparêzin hene. Musilmanên ku van nêrînan dipejirînin hene. Pirs ne bi tenê pirsê Kulturî ye; mantiqa "an bi tevayî an qet" neçareseriyê bi xwe re tîne. Xwedê bi xwe jî civatê bi mantiqa "an bi tevayî an qet"

dixwazir bidin. Divê bi hevdu re mayin an ji hevdu qetandin bi awayekî demokratîk bihe. Nêrînek nû ya li ser li hevdukirina çivakî pêwîst e. Divê ev li ser bingeha îdeolojîya netewekê nebe.”

Di pey de ji teblîxvanan Altan Tan dest bi axaftina xwe kir. Altan Tan li ser rewşa dîrokî ya Rojhilatanaîn û avabûna dewletên mezin sekinî. Altan Tan di peyivîna xwe de ewha got: “Di Rojhilatanaîn de, di dîrokê de misêwa Împaratoriye mezin hebûn. 3-4 hezar sal e ku li Rojhilatanaîn organîzasyonên mezin hene. Dîsa li Rojhilatanaîn û Qafkasan fonksiyona beyankar, faqtora dîn e. Şerên gelan bi hevdu re tune, sedemê şeran berjewendiyên xanedanan e. Sebehek şeran jî dîn e. Sebehek dîn jî pêkanînen mezhebî ne. Li Rojhilatanaîn û li Balqanan entegrasyonê etnîk heye. Di paşeroja Rojhilatanaîn de nêrînen netewperest û etnîkî tunin. Pirs Kurdî bi metodên ku ji derve tîn îthalkirin çareser nabe. Ev problem bi nêrîna dewleta netewî, derketin.”

Altan Tan di peyivîna xwe de rexne li nêrîna dewleta netewî girt û ji bo Rojhilatanaîn modelek dewletê yê nû parast. Altan Tan ewha got: “Divê em nêrîna dewleta netewî deynin aliyekî. Divê sistema eyaletê bê danîn. Zago-

nek bingehîn a nû bê hisazkirin. Li vî welatî şerê gel û dewletê heye. Divê ku ronakbîrên Kurd bi Îslamê re li hev bînin.”

Di beşê duwemîn ê sompozîyomê de muzakerevanan dîtinên xwe anîn ziman û bi pîrranî li ser teblîxên ku hatibûn pêşkeşkirin munaqesê çêbûn. Ji muzakerevanan Ahmet Zeki Okçuoglu got ku bila Îslam bi Kurdan re li hevdu bî, ne ku Kurd bi Îslamê re li hevdû bî. Dîrokzan İsmail Goldaş, di çareserkirina pirs Kurdî li ser zihniyeta mirovî sekinî û ewha got: “Otorîta desthilatdar di pirs Kurdî de zihniyeteke afirandîye. Ew zihniyet Tirkbûna Kurd e.”

Ji muzakerevanan Osman Aytar jî di axaftina xwe de rexne li dîtinên ku dewletbûna Kurdan naxwazin, girt, bi hin mîsalan durûtiya hin politîkayên şovenîst û statukoperestan anî ziman û got: “Di nav sînorên TC’ê de du meseleyên Kurdî hene: Yek, mesele Kurdên Kurdistanê ye, ya din jî mesele Kurdên ku li Tirkîyê dimînin e.” Osman

Aytar, li ser pirs mafê çarenûsiya gelê Kurd jî sekinî û ewha got: “Di çareserkirina pirsê de hemû kes pêşniyariyên xwe dibêje, lê kes guhê xwe nade dengê gelê Kurd û napirse ka ev gel çî dixwaze. Divê neyê jibîrkin ku dê biryara herî

rast û herî dawî ji alî gelê Kurd ve bê dayin.”

Felat Dilgeş li ser rewşa parvebûna gelê Kurd û Kurdistanê rawest û di axaftina xwe de ewha got: “Hemû kes ji yekîtiya Kurd û Tirkan; Kurd û Faris û Kurd û Ereban qal dike; lê kes li ser yekîtiya gelê Kurd û parvebûna Kurdistanê nasekine; vê rewşa parvebûnê ji bo Kurdan wekî qedere tî dîtin. Pirs ne pirs Kurdî ye; pirs pirs Kurdistanê ye. Hevalên Musilman li dijî dewleta netewî ya gelê Kurd derdikevin û sazûmana Ummetî diparêzin; lê em ji agahdariyên xwe yê dîrokî û tecrûba Împaratoriya Osmanî dizanin ku Ummetê jî pirs Kurdî re tu çareseriyekê neaniye. Ez vê nêrîna hevalên musilman bi vî awayî taswîr dikim: Di nav Kurdan de hesta avakirina dewleta Kurdî pêş ve çûye û îro Kurd di vî warî de gavên girîng davêjin; yanê Kurdan kevçiyê xwarinê birine her devê xwe, birayên musilman dibêjin: ‘Eman êdî kes xwarinê bi devê xwe naxwe, kevçî bibin pozê xwe.’ □

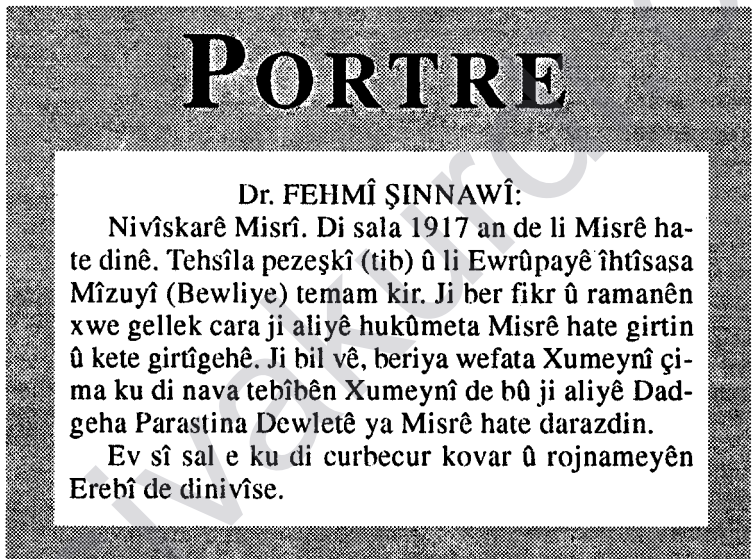
XIZMETÊN GIRANBIHA YÊN KU KURD JI UMMETA ISLAMÊ RE KIRINE

Dr. Fehmî Şinnawî

Di dîroka Islamê de Selaheddîn Eyyûbî, Ibnu'l Esîr, Ibn-î Xelkan, Ibn-î Teymiye, Bedîuzeman Seîdê Norsî; hinek ji şexsiyetên Kurd yê muhîm in. Kurd hew ne şervan in. Ji navbera wan, gellek rewşenbîr, siyasetvan, feylesof, dîrokvana, muheddîs û feqîh jî derketine.

Di cengan de rola Kurdan, hew bi serketina Selaheddîn ya bi xaçiyana re ne mehdûd e. Wextê ku Kurdan digel Selaheddîn, bi xaçiyana re herb dikir, Ereba ji herbê vekîşiyana û weke adeta xwe yî her car, bi xaçiyana re hevkarî jî danîn. Rola Kurdan, ne mahdûdê serfiraziyê Selaheddîn e yê ku ji nav Kurdan derketiye. Ewana di hemû futuhatên Islamê de cih girtine: Ji rojhilata Hindê ta bi rojavaya Ewropa Navîn. Ewana her û her şervanên sefê ewil in û mirovên ji mirinê bêtirs in.

Ewana fatihên Qefqasya bûn; zorbirê Çîn û Rûs û Moxol in. Di seranserê dîroka wan de bi dijmin re aşitîyêk bi zillet nekirine û bi caştîyê nelewitîne. Ti carî alîkariya xwe ya islamê newaşartine û pê sûcdar nebûne. Ji bona xwe meqamê sermiyantîyê û menfaetên ku pê re tî, seray û sefirtî nexwestine. Di jiya-

PORTRE

Dr. FEHMÎ ŞINNAWÎ:

Nivîskarê Misrî. Di sala 1917 an de li Misrê hate dinê. Tehsîla pezeşkî (tib) û li Ewropayê ihtîsasa Mîzuyî (Bewliye) tamam kir. Ji ber fikr û ramanên xwe gellek cara ji aliyê hukûmeta Misrê hate girtin û kete girtûgehê. Ji bil vê, beriya wefata Xumeynî çima ku di nava tebîbên Xumeynî de bû ji aliyê Dadgeha Parastina Dewletê ya Misrê hate darazdin.

Ev sî sal e ku di curbecur kovara û rojnameyên Ereba de dinivîse.

na xwe de tenezulî çaplûsiyê û zilletê nekirine.

Welatê xwe bi navê 'Kurdistan' navdar kirine. Nivîskarên Rojava, bi navê 'Welatê qehremanan' vî herêmî navdar dikin. Heger ku em jî bîne însafê, divê ku em jê re bibêjin "Welatê şehîdan." Di pêvajoya dîrokê de bûne şehîdên islamê.

Beriya mîladê bi 5000 sal û vir de li Rojhilata Navîn jiyana xwe didomînin. Di dema Hz. Omer b. Xettab de islamiyetê qebûl kirine. (Di nav mîletên misilman de, piştî Ereban, Kurdan islamiyet qebul kirine- H.A.) Arînjad in, zimanê wan Kurdî ye. Ev ziman, ji bil Kurdên Tirkîyê, bi tîpên Ereba tete nivîsandin.

Lewra qanûnên Cumhuriyeta Tirkî wan mecbûrî tîpê latînî kiriye.

Rûpişt Kurdistanê 500.000 km² ye. Nifûsa wan li gor hejmara 1984 a, 22 000 000 e. Mazlûm in û sunnî ne. Giştî wan jî evîndarên şehadetê ne. Ew di dijraberiya nezaniya hemdemî de, hêza berxwedana ummeta islamê ne. Ji dema ku li Kurdistanê keştiya Hz. Nûh li ser çiyayê Cûdî rûnişt û di rêberiya Hz. Nûh de pêşdarên mirovantiyê yê mu'min dahatin û vir de, Cûdî meskenê Kurdên pêşdarên îmanê ye. (★)

Werger: Hayrullah Acar

(★) Ji pirtûka *Islam Ummetinin Yetimleri Kurtler*

REWŞA NUH Û XORTÊN ME

Aqil Mihacir

Xortên Kurd, aniha di dewreke xirab de ne. Ma wê çima ne wisa bin? Ne ders û şîretek ji dê û havê xwe û ji civaka ku di nav de ne bihîstine û ne jî rêzan û rêberê wan rêkek xweş li ber wan vekirine.

Çiqas toximê xirabiyê û nerindiyê hebûn, di dewra van xortên me yên bêsiûd de dane der. Bedena wan li hember van tiştan ne zexim (qewî) bû û dilê wan jî ne ewqas bi curhet û hêvî bû. Ji hêla çêbûn û zanebûnê û qencyîyê de siûda wan tinebû.

Xortên ku em li hêvî ma-bûn, di vî halî de bûn: Wexta ku bi xwe hisiyan, wexta ku çavên xwe vekirin, dîtîna ku hinek (qaşoka! mezinîna û rêzanîna), ji xwe û ji wan dirêvin. Dîtîna ku, hinek di şopa rêwenda û xirabxulqan dimeşin. Û dîtîna ku hinekî din jî, dikin ku bi navê xelasiyê wan bikişînin û têxin çehlan û bîran.

Gelo gelê me di nav ewqas rêkên xirab de wê çawa rêka rast bibîne? Wê çawa di nav vê toz û dûmanê de bêhna Muhemmedî (s), bêhn bike?

Heger ev hal û rewş hate famkirin, em ê karibin derbassî bersiva ku li hember pirsra

“Xelasî û şiyarbûna xortên me, di vî halî de wê çawa be?” ye.

Beriya gişî, ev xortê ku ewqas ji xwe dûr ketine, lazime ku em şexsiyeta wan bi wan bidin naskirin. Lazime ku em rêka zanebûnê rayê wan bidin. Em zanin ku, rêka fikirandinê wenda kirine. Gereke em rêka fikirandin û têkoşîna û meşandina li ser şopa dozê, raberê wan bikin. Divêt em bidin famkirin ku, dîroka wan û gelê wan, xerabî li dera hanê, gişî bi şan û şeref e, bi qencî û xêrxwazî ye.

Heger niha mij û dûmana rênezanbûn û rêwendayî û neqencîyê, girtibe ser gelê me, ne rast e ku em ji wan bixeyidin û biqehirin. Lewra xeletî û kêmasî di me hemûyan de heye.

Tu yê bêjî çima?

Hey lo, dilê min bi heyra-no! Wexta ku gelê me bi qîrîna gazî dikir û digot: “Ez fetîsîm ji vê dûmana bêşretiyê û bêexlaqiyê”, ma em çûn hawara wî? Wexta ku nalenal bi ser bîrîndarê îmanê ket, kî jê re ava nûranî kişand? Haho û hawar, ha mîna niha tê bîra min; çawa ew xortên me yên nezan û bêguneh di rêka jiyana (ku tije çehlê xerabiyê û bêîmaniyê bûn) mezinbûnê

de dipelîkîn? Çawa gundorî çehlan û bîran û kendalan dibûn? Çawa pêtiyên agirê bêîmaniyê diavêt nav dil û îmana wan?

Di dêvila şewitandina qelb û îmana wan ve, ji do de razîme ku bila qe destên wan bihata şikandin û li şûna dûrketina ji xwe, ez razîbûm ku, bila li dûrê ewlad û havê xwe biketana. Lewra, wê çaxê şiyarbûna me, bixwehesiyabûna me, wê hê zûtir bibaya.

Ya rast ew e ku, heta niha tişteki rastî û Muhemmedî (s) bi heqî me ne da gelê xwe. Wexta ku hawar ji me xwestin, em neçûn hawara wan. Heger ku me dest û lepên xwe dirêjî wan kiribaya, îro ev rewşa hanê ne dihat holê.

Pirtûkê ku têne xwendin, me qet nedan wan. Bêhna Muhemmedî (s), me bi heqî neda bêhnkirin. Reng û boyaxa bav û kalan, me bi wan neda naskirin. Rêya ku diçû ser gola qencyîyê û rizaya Xweda, me pêşî nekir. Xort û gelên me jî loma ketin vî halî.

Ê ez ji we rica û lava dikim, çi heqê me heye ku em xêrxwazî û serbilindiyê û şopajotîna bav û kalan û heqaniyetê, ji van xortan em karin bixwazin? Di nav me de çend kes hebûn ku destê xwe dirêjî

van xortan dikirin; rica min li we?

Gelo çend heb hebûn ku ji bona razîkirina Xweda, ji bona ku wan ji kufrê xelas bikin, destê xelasiyê dirêjî wan dikirin?

Ma me qala xortên mêrxas û qehremanên wan, li cem wan kir ku xwe nashikin? Qet me rêzanek karîbû derxînin pêş çavên wan, ku dibêje: "Hetanî Qudûs di bindestê kufrê de be, bila ken û razana cihê nerm li min heram û qedexe be."

Ti me, ew mêrxasê bê tirs û herhêvîdar, pê da naskirin ku, digot: "Belê, hêvîdar bin! Di nav van şoreşên pêşerojê de dengê tewrê bilind, wê dengê Îslamê be."

Hetanî niha sed şefeqê derewîn li me dan der. Ev bi sedan sal in ku çavê me li rêkan dinerin. Kanê kengî em ê "Te-la'el bedrû aleyna" bibêjin. Kanê em ê kengî dengê Hemze û Selaheddîn bi hev re bi-bihîsin?

Ê lê ji vir û wa?

Ji Xwedayê Mezin re şîkr û spasî be. Şiyarbûnek ketiye nav gel, bi taybetî jî nav xortên me ku em bawer dikin ku melean li azman temaşa wana dikin û bi hev re mizgîn din.

Yên ku vê şiyarbûnê tehemmul nekin jî wê hebin. Li hember dek, dolab, los û xirabiyên wan, lazime ku xortên me, bibin çilekêş di rêka Xweda de.

Ji bo ku xortên me werin vî halî divêt menfaeta xwe ya sexsî biterikînin. Gereke ku ji ken û kêfê dest bibirrin. Divêt digêrxem û hemheval bin. Û xebatkarê gel û ometa Muhemmed (SXL) bin... □

Ji SEÎDÊ NORSÎ RE

Nav dîwarên kevirîn de, merivekî çilekêş
Wexta hatibû gotin, çerxa xewrojkan borî
Hember hemû cûr şîrkan, şervanekî gavên pêş
Wê tîr bighê mebestê, ema şoreş hildorî

Anatolya nalevan, dengê xwe d'wî de didî
Mêjiyê masonan de fişeng e, her peyvên wî
Mêrxasiya di wî de, ji rihê Eliyan têt
Ew niha jî dijîne, li her der û her alî

Ma sibe ne nêzîk e? tavê helbet wê bizê
Tevgera Mehdiyê, tîrsa girtira kufrê
Dema hakim be l'erdê, wê çerx, ya tewhîdê be
Nav hesretan de bila, her kes bêhnê bihiştê

Çirayek û hêvî ye, her dem di nava gel de
Zanyar-mezinê çerxê, her dijî d'qelbê me de
Neslên ciwanên gîhan, wê bi meşî d'şopa Wî
Xwediyê vê dozê wê her dem razî bit ji te

Dinya di nav "raz"an de, pirssolekek çetrefîl
Hemû gerdûn-heyinan, bédeng bédeng diherik
Li ezmanan stêrkan, dibêjîtin du peyvik
Yên diçîtin bédawê li afaqan dinêhrin

Kûtahiyek wê hebe, di gerdûna bédaw de
Wê hinekan derkevin, nenasên mûcîdên xwîn
Yê rûdinin li bîvê, vê sefera jiyan de
Gelo ev "rastî çiyê?" wê hîn gellek bişuxlîn

Ekrem Sêwasî

MELE EHMEDÊ BATEYÎ

Zeynelabidîn Zinar

Yek ji nivîskar û helbestvanên Kurd ên kevnare, Mele Ehmedê Bateyî ye.

Li gorî gotinan, navê wî yê asasî Mele Hiseyn e. Lê me nezanî ku ka çima bi navê Ehmed hatiye navdarkirin.

Mele Ehmed, bi gundê xwe yê Batê hatiye navdarkirin. Lewra ku jê re tê gotin Mele Ehmedê Batê (Yan jî: Bateyî).

Pr. Qanadê Kurdo nivîsiye, ku A. Jaba gotiye û herweha Mîr Celadet Elî Bedirxan jî di *Harwarê* de wisa nivîsiye ku: Mele Ehmedê Bateyî di sala 1417 an de li gundê Batê ji diya xwe bûye û di sala 1491 ê de jî çûye dilovaniya xwe.

Lê kovara *Hêviya Welêt* (r: 65) nivîsiye ku Melê Batê di sala 1465 an de çûye dilovaniya xwe.

Û nivîskarê bi nav û deng M. Emin Zeki Beg jî, di *Tarîxa Kurdistan* de nivîsiye ku: Melê Batê di nav salên 1417-1495 an de jiye û ji Batêya grêdayê bi Hekariyê ve-ye. Navê wî yê rastî Ehmed e, Dîwan û Mewlûdeka wî, du pirtûk hene. *Mewlûda wî*, A. Von Le Coq (1903 - Berlin) û piştre di sala 1906 an de li Misrê Kurdî-

zade Ehmed Ramizê Licî çap kirine (*Tarîxa Kurdistan*, weşanxaneya Komal, Temûz 1977, rûpel:181 - bi zimanê Tirkî)

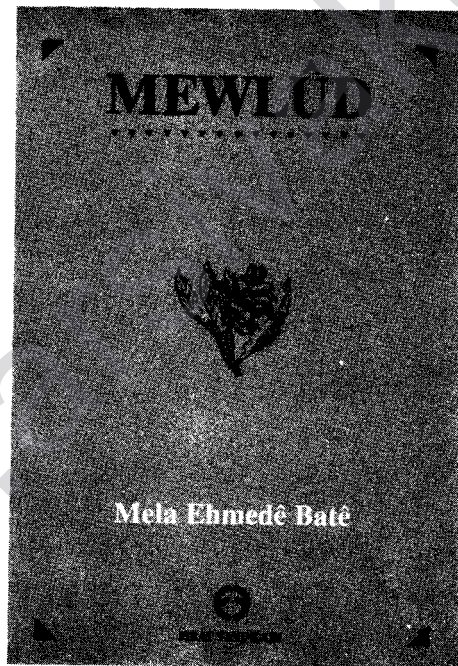
Melê Batê, bi esl û koka xwe, ji eşîra Ertûşiyên e. Ew Eşîr, di navbera Hekarî û Wanê de cîgir e. Lê gundekî din jî bi navê "Batê" li hêla

re pirtûk û helbest nivîsîne. Pirtûka wî ya herî bi nav û deng, ku her kes dinase *Mewlûda Kurmancî* ye. Belê tê gotin, ku diwaneke wî jî heye. Her çiqas ku ew dîwan îro li holê nayê dîtin jî, lê gelek helbestên wî hene û bi zargotinî tene gotin û di nav xelkê de digerrin.

Gelo wê ew helbest ji dîwana ku dibêjin bin, yan wê yên derveyê wê bin? Lê dibe ku ew dîwan, herî ku bi pirtûkî derkeve, ji hevde ketibe û helbestên wê teko teko belavbûbin.

Çawa ku me li jor got, berhema Mele Ehmedê Bateyî ya herî bi nav û deng, diyar e ku *Mewlûda Kurmancî* ye. *Mewlûd* heta niha pirr caran û li gelek deveran, di demên cuda cuda de -bi tîpên Erebi- li çapê ketiye. Lê cara pêşî, me wê ji tîpên Erebi wergerande tîpên Latênî û di sala 1987 an de, ji aliyê Roja Nû ve li bajarê Stockholmê hate capkirin. Ew çapa me ya bi tîpên Latênî 19 beş, 582 beyt û 63 rûpel in.

Ev çar bend helbestên Batê ku me li jêr nivîsîne, di nav destnivîsarên berevokên me de derketin. Lê mixabî ji bo ku ew fotokopî bûn, li hin deveran nedihate xwendin. Ji

Midyardê heye. Û hin kes dibêjin ku: Mele Ehmedê xwediyê *Mewlûda Kurmancî* jî vê Batê ye, ne ji Batêya Hekariyê ye.

Vî hozanê dilovan ê granbiha nêzî 500 salî berê, bi zimanê Kurdî (Kurmancî) ji me

ber wê yekê, me ew ciyên wisa niqut danîn.
Hem jî, me wan beytan bi rewşa di nivîsara bi
tûpên Erebi de, bi Latênî nivîsîn.

Belam, nikla xwendina van helbestan pîrr
xweş e. Hemû bi kêş û qafiyê ne û rêz hemî bi
kitejmar in. Di çend ciyan de, hin rêz bi zi-
manê Erebi hene. Me wan bi nimre kir û di da-
diyê de Kurmanciya wan nivîsî.

Çend qesîdeyên Mela Hiseynê Bateyî (r.l.):

BEND: 1

Ey ne'tê tu ez 'erşî heta ferşê şehîra
Ey pertewê nûra te cehangêsta munîra
Ey Seyyîdê alem bike perwayê esîra
Ey tacê serê şahana û sultan û emîra
Qed kane lekel fezlu lekel cûdû kesîra(1)
Ursîlte îlel xelqî beşîren we nezîra

Taha! tu resûlê Melikê 'erşê 'ezîm î
Der behrê cemalê tu tenê durra yefîm î
Lûlûsîfet î der sedefê behrê Kerîm î
Ehsentir î ez Yûsîfê siddîq ê helîm î
Ma kane leken' nasu şebîhen we nezîra(2)
Ursîlte îlel xelqî beşîren we nezîra

Ey serwerê dîn, mehbete ayatê mukerrem
Îsmê te li hindî suhûfan bûye mufexxem
Lutfa te şeyatî ji sema kirne mureccem
Ger dê tu nebûya, nedibû çerxê mu'ezzem
Tûba lî men eşfeqte lehû kunte mucîra(3)
Ursîlte îlel xelqî beşîren we nezîra

Ey le'lê lebet 'ezmê remîmî dîkit ihya
Coşan û xuroşan ji fîraqa te ne derya
Ber şewqa ruyê tu bûye sergeşte Sureyya
Herçî ku bi şer'a te 'emeldar e di dinya
Kanet lehum-ul xuldu herîren we serîra (4)
Ursîlte îlel xelqî beşîren we nezîra

Fexra melean padîşehê text ê Medîne
Yek lehze giha erşê xeraman bi meşîne
Neh çerxê felek bo te ne sergeşte evîne
Xelkê ku neênî bi te îman û yeqîne
Têk bûne xesaret we seyleswne se'îra (5)
Ursîlte îlel xelqî beşîren we nezîra

Baranê selatan ji Xweda subh û 'eşîyya
Ber Seyyîdê muxtar ê resûlê 'Erebiyya
Ber al û we eshabê Hebîb ê Qereşîyya
Siddîq û çî Farûq û çî 'Usman û Eliyya
Kanû leke fîd' dînî mu'înen we nesîra (6)
Ursîlte îlel xelqî beşîren we nezîra

Ey Seyyîdê alem senedê nûra hîdayet
Hêvî dîkitin em ji te ey sedrê rîsalet
Mehrûmî negêrî me ji dîwana şefa'tet
BATÊ bi cehennem ..... roja qiyamet
Qed kunte lehu semme şefî'en we zehîra (7)
Ursîlte îlel xelqî beşîren we nezîra

BEND: 2

El wefayî wesla canan xemzîdara min nehat
Ya tu qelbê aşîqan î gulnîgara min nehat
Mam di qeyda derd û daxan xemgusara min ne-
hat
Subhe nabit wê şevê dengê menara min nehat
(...)

Derd û dax im, bê qerar im, bê bihar im, bê çemen
Bê hebîb im, bê tebîb im, hem xerîb im bê weten
Şubhê Yaqûbî ji işqa Yûsîfê gûlpîrehan
Mûnisê derd û xeman im sakîne beyt-ul hezen
Tar û mar im, întîzar im, şehsiwara min nehat

Pertewa şem'a cemalî, min disojit dem bi dem
Iştîyaqa zulf û xalan têk kirim deryayê xem
Dame ber pêça fîraqê, weslê qet nakit kerem
Ma mededkarê me bit "Înna Fetehna" subh û
dem
Werne, sotim ateşê dil, şehriyara min nehat

Şubhemestan im weku dîwane ez dîwaneser
Badenoş im, pîrxuroş im, bêyîhoş im derbider
Hesret û hicrîn keser mehbûb û xeyrîn bîn'nezer
Bîl fîraqê lî'ttelaqî bê sikûn in ta seher
Xwabê nûşîn ba ezîz im, dîlnîgara min nehat

Meclisa bê saz û hey-hey, min nevêt naçimeyê
Bê def û bê çeng û bê ney, min nevêt naçimeyê
(...)

Bezmeya bê yara BATÊ min nevêt naçimeyê
Bê fîraxet yara BATÊ 'eşwekara min nehat

BEND: 3

Subh û êvarê şeva tarî şemala kê yî tu
Leyletulqedr û Berat in nûra mala kê yî tu
Çîçeka baxê Îrem şoxbejn û bala kê yî tu
Bo Xwedê kî bêje min kanê şepala kê yî tu
Dêm kitêb e, zulfî haşî, şerhê halê kê yî tu

Dîlbera gerdensêfîqî danuwa durr a Eden
Nazik û mewzûnletîfî, nexliya selwa çemen
Gullîbas î, gulqiyas î, gulenî, gûlpîrehan
Ahuya deşta Tetarê, rehzena eska Xeten
Horiya baxê bihiştê çavhezala kê yî tu

Qiblegeha aşiqan î, şengela ebrûzirav
Hate burca şanuşînê sed melayik çûn silav
Dax û kovana evînê sotî canê min tevav
Extera subha se'îd î, reşrihana tabelav
Fulfula Hindûsitanê zulf û xala kê yî tu

Ew çi dêm e şahebax e, gulşena dar-ul qerar
Sed hezaran nal û awazên (di) bulbul çarkenar
Helqe pê da best û hatin 'eqreb û îlan û mar
Nêrgiza şehlaşepal î, asimîna murxîzar
Lebxemûşê meyfirosê dêmpayala kê yî tu

Pencî salî, şehlewendê keftime çaha resed
Min nizanî çerxîdêm e tê heye burca esed
Çengelek avête dil kun kir li min, dad û meded
Qelbekî hişk û sefalîn min divêt can tê ehed
Şah li textê dîlberê fikr û xiyala kê yî tu

Sefhe kêşa katibê xeybê ji nûra Layezal
Xalek e wa l'gerdenê mislê berê reş mah û sal
Sed hezaran rukbe hacî tèn tewafa zulf û xal
Netrik û şetrî û îlan dane ber bayê şemal
Laubalî çardexal î, çardesala kê yî tu

Şehkitêb e min divêt behsê mehebbet bît'teman
Sed tilism û sihri tê da pêkve Suryanî meqam
"Ebced" a işqê mi xwend û eqlî wenda kir û mam
Horiya baxê bihiştê tûtiya tawusxeram
Keyrî BATÊ padîşaha min delala kê yî tu

Rêza diduwan di her heft malikên bi zimanê Erebi, eynî ye. Bitenê me wê di cara pêşî, mane kir.

1- Bêguman qencî û cwanmêri li nik te pir heye. Tu, bi bal xelkê ve ji bo pêagahdarkirina bi xweşî û tevgera bi ihtiyat hatî hinartin.

2- Mîna te û di şûfê te de, hîç kes nebûne.

3- Peyva xweş ji wî kesî re be, ku te lê şefqet û mikafatê kir.

4- Bû ji wan re di bihiştê de textê ji hevrişim.

5- Tev bûn xisar û wê bigîjin alava êgir.

6- Bo te bûne piştekan û alîkar di dîn de.

7- Semme: Di zimanê Erebi de bi gelek maneyan tê: Jehrî, li wir, baqek giya, piştire, jar, û hwd. Lê Bateyî weha dibêje:

Da ku Batê nekeve dojoyê, tu (Yanî Mihemed Pêxember) jê re bibî piştekan û mehdertiya wî bikî.

(Ji kitêba *Nimûne ji gencîneya çanda qedexekirî*) □

KA MISLIMANTIYA KU PÊXEMBER MUHEMMED PÊ HATIYE? Mele Hemdî

Gellek mirov yan gellek komele dibêjin "em misliman in", lêbelê dixwazin mislimantiyê ji xwe re bikin mortal.

Merema van mirovan yan jî komelan, eve ku mislimantiyê li ber çava reş bikin û dijminatîya mislimantiyê bikin. Weke ku niha bi serê miletê me yê Kurd de tînin.

Heçî Kurdê ku bikeve navbera partiyeke misliman de, divê ku dijminatîya miletê xwe bike, da hevalên wî jê bawer bikin û cih li cem xwe bidênê. Lêbelê ew bi miletê xwe re ne. Komunîst jî wisa ne.

Mislimantiya ku pêxember pê hatiye, ne wisa ye. Şêxê me yên nezan xwest in ku milet nezan himîne da bikaribin weke pez wan bidoşin. Ola islamê êskere ye û sivik e û rehet e û girêk tê de nîne. Ew ji Qur'anê û ji gotin û kiryar û pêrazîbûnên (ji sunneta) pêxember e. Hîç ti qanûnan biqasî islamê mafê mirov nedayiyê.

Vêca heger ew kesên biderewa bibêjin em misliman in û li dîv islamê naçin, heger ko wana bi navê islamê sitemê li mirov û miletan dikin, ma gunehê ayin û ola islamê çiyê?

Vêca em di vê nivîsarê de gazî hemû zana û melayê Kurd dikin: Berê miletê xwe bidin islam ku di Qur'an û hedîsan de ye, da di dinyayê de serfiraz bin û miletê we jî serfiraz bibin. Rê nedîn nezan û dijminê miletê xwe, da ku nexapînin û sitemê lê nekin. Tenê bi vê rêyê em ê bikaribin ji dijmin û nezan û hêzan, miletê xwe rizgar bikin û ol û ayinê wî biparêzin. □

REWŞA KURMANCÎ Û ZAROKÊN KURD

M. Irşad Cûdî

Komara Tirkiyê (T.C) di mektebên xwe yê li Kurdistanê de nahêle zarokê Kurdan bi Kurdî bipeyivin. Axaftina zarokan bi zimanê xwe yê zikmakî qedexe ye. Hetta li bajar û gundine Kurdistanê, di mektebê de mamosta ceza didin zarokê ku bi Kurdî dipeyivin. Her dem zarok di bin taqîbê de ne. Seydakî min digot: "Dema min mekteb dixwend nedihêliştin em bi Kurdî bipeyivin. Mamosta digot: "Yê ku bi Kurdî bipeyivin, ez ê li wan bidim" û digot "Li malê jî bi Kurdî nepeyivin." Vêca li malê ez ditirsyam, min digot: "Heger ez bi Kurdî bipeyivim havê min wê giliyê min ji mamoste re bikê û mamoste jî wê li min bixê."

Dêhna xwe bidine vê rewşê; vîcdanê insan jan didê. Kemalistan di wextê Cumhûriyetê de Kurd bi zorê koçberî roava kirin û nehêliştin du malê Kurd li cem hev bin, ji bona ku bi hev re bi Kurdî nepeyivin û Kurda nediwêriyan bêjin "Em Kurd in", nediwêriyan bi Kurdî bipeyivin; çî ku dema bipeyiviyana ji wan re digotin "Kiro". Çerxa felekê ters fitilîbû li serê Kur-

da. Evan zilma, Kurd li hatina xweyî dinyayê poşman dikir. "Buwûna Kurd" hûbû be la li serê Kurda û hineke Kurd li ber van zilman tehemûl nekirin, ji bona rehetiya xwe, serê xwe li ber zaliman tewandin û mexlûb hûn û di taliyê de digotin "Xwezî ez ne Kurd bame" û ji Kurdbûna xwe fihêt dikirin. Hetta hinek ji van Kurdan ketin nav partî û grûbên Tirk ên nijadperist û dest bi neteweperistiya Tirkî kirin. Lazime neyê jibîrkirin ku derba mezin van insana li gelê Kurd dan. Meselen îro bi hezaran doza "Ulkuçiyê" dimeşênin, doza mihafezekirina rejîma Tirkî dimeşênin. Tu ji vana bipirsê "We çima zimanê xwe jibîr kiriye..?" wê bibêjin: "Doza me islam e, ko islam bû hakim, hemû tiştê hel bibê...". Bersiva wan xweş e, lêbelê ew bi xwe ne li gora islamê ne; li dûv dînê ecdadê xwe ne. Ez texmîn dikim, heger ecdadê van insana cihû bane, ji bona sehkirina ecdadên xwe, wê cihûtî qebûl kiribane.

Pirrên xwendevanên kurd yê ku di hinek pansiyonên mislimanan de ne, gerdenaza nikarin bi zimanê xwe bipeyivin. Salekê, duwê, sêyê, sala çara ev xortên Kurd bi te-

vahî pişavtinî (asîmîle) dibin, zimanê xwe jibîr dikin. Li gora neteweperistiya Tirkî evan zaroka perwerde dikin. Hinek ji van zaroka dema hişê wan tête serê wan û bi xwe dihîsin ku Kurd in, dilê wan ji van mislimana jî sar dibe û ji islamê jî. Dest bi gera li navdanka xwe dikin, dimeyzenin ku çepî, sosyalist, û demokrat li vê navdankê xwedî derdikevin, meyla wan diçe bal bi çepîtiyê ve, sosyalizm û demokrasiyê ve. Ev xortên Kurd ku mezin dibin, dest bi dijminatîya islamê dikin û dibêjin: "Islam mafê Kurda nadê wan, islamê Kurd li paş hêliştine..." Ev misliman bi şertê ku Kurd dev ji navdanka xwe û mafê xwe berdin, biratiya mislimanê Kurd qebûl dikin. Tu ji van re bêjê: "Hevalno! Ev zarok zimanê xwe jibîr dikin, asîmîle dibin, ev xort islamê nikarin ji gelê Kurd re bi Kurdî bêjin, yan bila kovareke islamiya Kurdî bixwênin da meyla wan neçê bi bal sosyalistan û çepiyan ve..." Wê bersiva te bi yek cumlê bidin: "Kurdçitiyê dikin!" Lêbelê aynî ev misliman her roj di rojname û kovarên xwe de behsa pişavtina (asîmîle) zarokê Tirk yên li Bulgaristan û Yunanistanê di-

kin. Eceba ev ne durûfî ye, ev ne xayinî ye ku li islamê têtê kirin.

Li gora van insanen "ko Kurd mafên xwe bixin destê xwe, koledar, Cihû û Ermenî wê Tirkiyê perçe bikin; çi ku Kurdên dawa mafên xwe (yê hatin xespkirin) dikin, her tim têne leyiska koledar û Ermenîyan." Ma Cegerxwîn, Mûsa Anter û yê wek van, nebûne qurbanê vê rewşê. Van insanen lê nihêrîn mislimanê Tirk, Erebb û Fars hebûna Kurdan qebûl nakin, wan red dikin, wana jî go: "Madem ev gelên misliman hebûna me qebûl nakin, naxwe islam jî mafê me nadê me." û diketin davka marksîzmê. Pişt re dest bi dijminatîya islamê kirin, dest bi dijminatîya gelê Kurdê misliman kirin. Ji alîkê ve hatibûn xapandin, sebeb ku vana "Islam" ji jîna neteweperistên Tirk, Erebb û Farsa hasibandibûn, heqê wan hinekî hebû; çi ku qaîde ye: "Yê hebûna min qebûl neke, ez jî ya wî qebûl nakim." Ev qaîde îro jî derbasdibe. Heyfê ku islam ji destê ehlê xwe derketiye, ketiye destê yê ne ehlî.

Ji bona ku Kurd zimanê xwe jibîr bikin û ji welatê xwe derkevin, dev ji cih û warê xwe berdin Komara Tirkiyê (T.C) Kurdistan ji refahê û însaşê mehrûm hiştiye. Meferên kar û palûke (febrîqe) hindik in. Seba vê rewşê gelê Kurd feqîr maye û digel vê, cahil e. Bi ser vê qasê de, ji bona ku Kurd koç bikin û Kurdistan bihêlin bi hêviya Tirka ve, heyrantiya hatina roavaya Tirkî kirine qelbê gelê Kurd de. Ji ber vê yekê gelê Kurd dibêjê: "Heger em herne Anadolê em ê xwe xilaskin." û

tên, lê Kurd nizanin ku dîkê vine xevka dijmin de. Îro li İstanbul, İzmir û Bursa... bi hezara zarokên Kurda boyaxçîtiyê dikin. Bi ser vê qasê de bi çavên xwar û ters li wan tê meyzandin, xor têne dîtin. Ev ji sed mînakî mînakekê min da.

Hey dinyayê! Bila zarokê xelkê di xwendegeha de bixwênin bi imkanê maddî yê xusûsî mezin bibin û paşê bibin mezinê me. Zarokên me jî bila di nav kolan û sûka de mezin bibin, nezan bimênin û pişt re jî bibin xulamê dijmin (xulamê xulama)!

Werin ji xwe re li hawîrdora Bursayê meyzênin, hun ê bêjin qey evder Şirnex e. Kolan (sikak) ê ku Kurd lê dijin toz û herî ne, pîrek nanê xwe li tenûrê dixin, şivistên wan li ber deryên wan nijînê. Tê hê qey evder gundekî çiyê ye. Em bi vê rewşê naêşihîn, tiştê em pê têşihîn eve: Dê û bav bi zaroyên xwe re bi Kurdî napeyivin, hetta hinek dibêjin "Lawo ko hun bi kurmançî bipeyivin, ez ê li we bidim." Çi ku li gor van pîrek û mêra, pêşveçûn bi peyivdana Tirkî ye. Xwe li Kurdî winda dikin, ji qest bi Kurdî napeyivin. Ez ê mînakekê bidim: Diya min Tirkî nizane, cîraneke me heye kurmanç e lê Kurdî napeyivê, vêca, wê roja ha bi diya min re bi Kurdî peyiviye û gotiye. "Xalet, di aslê xwe de ez bi Kurdî napeyivim, lê ji bona xatirê te ez bi te re bi Kurdî peyivim." Ê malûm e zarokê li ber destê van insana mezin bibe wê bibê Tirk. Dê Kurd, keç Tirk; bav Kurd, kur Tirk. Hemû tişt tevlihev dibê, dibe şorbe. Piştî çil pêncih salî wextê bav û kalê ixtiyar jî

wefat kirin, herî wana zimanê Kurdî wê bikevê tîrbê. Ev rewş felaketa gelê Kurd e.

Ey Kurdê ku li nav Tirka (Anadolê) jîn dibin û roj bir roj xwe winda dikin! Çand, wêje û îmana we tê talan kirin. Êdî şiyar bin bes, ji pişavtinê re bibêjin na! Bi zarokên xwe re bi Kurdî bipeyivin û hun jî Kurdî qedexe nekin! Ma dijmin ne bes in, vêca hun jî dijminatîya xwe dikin? Dijminê xelkê din ji alîkê tîn, yê me ji her çar aliya ve hicûmî me dikin, seba ku em Kurd in û bi ser vê de em mislimanin, talûke li ser talûkê çêdibe. Kurdîtî û islam li cem hev weke agir û benzîn e. Vêca wextê agir bi benzîn dikevê ziravê dijmin diqetûnê.

Birano! Zincîrê koletiyê biqetûnin û zimanê xwe azadkin.

Bijî azadiya islamiya gelan. Bijî zimanê Kurdî û Kurdistan!

Ez ê nameya xwe bi du helbesta temam bişim.

"Hela rabe serî rake eya bira Çi rojek bû li te, bi yeqînî hem bawer

Tu bizan kurmançî ye, xweş xeber e

Serî rakit li meydanê weke şêra"

Şêx Mûsayê Qiziltepe

"Yanî kurmançî eger çi ne şêrin e

Lakin di bin de mane êd şekirîn e

Gerçi ew harek, kê m beha ye Lakin semerê wî şera Mustafa ye

Gerçi kurmançiya me ne fesîh e Fêhma mane ê ji wî xayet melîh e"

Şêx Yûsifê Bayezîdî □

RÛPELEK JI EXLAQÊ PÊXEMBER

Ebdillah Amed

Hezretî Hesên kurê Îmamê Elî (Xwedê jê razî be) dibêje ku: “Min ji devê birê xwe Hiseyn bi-hîst, digot: “Min ji bavê xwe, derheqê helwest û tevgerên runîştina Pêxember, ya li cem şahabeyên xwe çawa bû, pirs kir. Bavê min wilo bersîva min da:

“Resûlê Ekrêm (selam û rehmeta Xwedê li ser wî be), her timî rû bi ken û xwîxweş bû. Şefqeta wî pîrr û xwedî-bexş û bo-randin bû. Ne dil-hişk û kevirdil bû. Bi dengê bilind û berz ne diqîriya û gengeşî nedikir. Wî, ti kesî eyibdar û şer-peze nedikir. Ew, ne çikos û pexîl bû. Tiştêkî ku ne die-cihand, wekî ku ne didît, jê rû vedigerand. Kesekî ji wî lave û merama tiştêkî bikira, ti cara wî destvala nedîşand û bê hêvî nedihîşt. Dema mijarek (mewzû) xweş nedidît, bê bersîv dihişt; diborand (derbas dikir) û

bêdeng disekinî. Ji “sê tiştan” bi taybetî xwe diparêzand.

- 1- Ji gengeşiyê (munazera).
- 2- Ji pîrr-peyivtinê.
- 3- Ji tiştên ku wî elaqedar nedikir dûr dima.

Di nav gël (xelq) de, xwe ji “sê tiştan” dûr dixist:

1- Ti xirabî û nerindiya kesî nedigot û ti kes jî xirabdar û şermezar dernedixist.

2- Li eyib û şermên ti kesî nedigeriya.

3- Tiştên ku ji kesekî re bixêr û faydedar ba, jê re digot.

Guhdariyên Wî (Pêxember), mînakî çûçikek li serê

wan peya bûbe, bi wê diqet û balakêşê, (ji bo ezberkirina gotinên Wî) bêdeng û miqatewî guhdarî dikirin.

Di dawiya axiftinên Wî de, gel dest bi peyivan dikirin. Di dîwan û hizûra Wî, şahabeyan, ti car bi gotinan gengeşî nedikirin. Dema yek, di dîwana Wî de bipeyiviya, hetanî dawiya peyvên wî dihat, guhdarî dikir. Herwekê peyivdarê yekem, peyvên mirovên dumahî jî, li cem wî, wilo dihate guhdarîkirin. Derbara ku şahabeyan pê dikenyan, Ew jî pê dikeniya. Derbara ku şahabeyan ecîb û sosret didît, Wî jî

ecîb didît. Biyaniyekî (xerîb) dihate cem Wî, bi gotin û pirsiyarên xwe tengijî jî bidana Wî, dîsa jî tehemul dikir û bi aramkarî guhdarî dikir. (Heta şahabeyên Wî jî li biyanîyan wisanî muamele dikirin.) Qasidê Xwedê (Pêxemberê me) ferman dikir ku:

“Hun, dema mirovekî

xwedî-hewce dibînin ku daxwaziya tişteki dike, arîkarên wî bin.”

Medh û sitayîşa mirovekî ji hed derbas ne dikir û heger rast bûna qebûl dikir. Ti gotina kesekî ne dibirrî, lêhema di gotinên gotinvan de derbariyek dijê Şerîeta Yezdan hebana, midaxele dikir, an jî radibû ser linga (bi helwestên xwe dijîtî dikir.)

★ ★ ★

Bavê Telha (Xwedê jê razî be) xeber dide: “Min rojekî ji Resûlê Ekrem giliyê birçîtiyê kir û kincê xwe rakir, kevirên ji birçîbûnê me li ser zikê xwe girêdabûn nîşanî Wî da. Pêxemberê me (selam û rehmeta Xweda li ser Wî be) jî heman kincê xwe rakir û kevirên li ser zikê xwe girêdabû nîşanî me da. Me nêhîrt ku, yên wî du lib in.

★ ★ ★

Jina Pêxemberê me, Hezretî Eyşe (Xwedê ji Wê razî be) fermondiye: “Resûlê Xwedê (S.X.L), hetanî ji vê dinyayê koç kir, du rojan li ser hev ji nanê cehîn têr nexwar. Tê riwayetkirin, dinya ji Xweda hatiye bexşandina Wî. Lêhema Pêxember xizanî hilibijartîye û gotîye: “Bila rojekî ez birçî bimînim, da ku sebir bikim; bila rojekî têr bixwim da ku ez şikir (spas) bikim.” ferman kirîye.

(Ji *Şemaîl-î Şerîfe* ya Tirmizî, pirtuka hedîsan, rp. 180, 371) □

ÇIRÇIRÎK Û MÊRÛ

Çirçirîk ta havînê
Xilas be distirînê

Wextê dibê zivistan
Li wê dibê taristan

Kurm û mêşa nabîne
Gelek puşman dimîne

Ew diçê mala mêrû
Dibê “Birçîme îrû

Hinik xwarin dixwazim
Ko bû havîn dibazim

Cêhde tînim bi fayîz
Nahêlim bighê payîz

Ger ne ez nebim kêzik
Bêjin tu çîqa hîzik”

Mêrû çendî xweşmêr e
Lê çavteng e newêr e

Dibê “Qusûrê nenêr
Havîn demik wekî zêr

Gelo te çî dikira
Evqa der û devera”

Go: “Mi her dem distirand
Çirçirîkim dilorand

Ma ne delal e ev hal?”
Mêruwî go “Ey heval

Heger ev karek rind bê
Niha bigre govendê”

La Fontaine

Wergêr: Irşad Seyda

VILÎ ÇIL- MISKYENÊ

Ey gula reyhanî
Vilika cinnetî
Ziwanan di ti çinya
Qelban di ti çinya
Ayatê eşqî nêwaneyênê
Xezeb vareno însana ser
Bi destan de însanana

Qur'an bî xerîb
Welat bî xerîb marê
Xarîbey zora ya Muhammed
To zî dî ya Muhammed
To zî dî
Mekke di, Taîf di

Cayo ki ti çinêbê ya Muhammed
Deyenê eskencero
Dêrsim'di çebyenê adir
Bi tanqana pay benê Sîwerek di
Îsanî

Yaxerê rehetî nêvarenê ya Muhammed
Tim gunî varena
Ew gunî herikyena
Azmîn ra, layan ra
Rî welatî bi hêsrâ welat bi guniya şo ya
Ew ma tim bi zer ya şikatêyo jîn bî

Zîlan'di aw nê, gunî herikyena
Helebçey vinî benê xerîteyan ra
Ew ma tim Helebçeyan di jîn benê

Cayo ki ti çinêbê ya Muhammed
Kîmyasala ceribnenê sêkuran ser
Zilm vareno heme ca di
Zey torga zimistanî

Îsanê ma yenê kişten
Hergi roj fermanî waneyênê
Qelemî şikyenê hakimân dest

Ma fina zî bi ûmida jîn benê
Bi ûmida warzenê xwu ser
Bi ûmida abyenê hergi şefağ

Omer Faruk Çetinkaplan

RIYÊ XWU BISAW AZMÎN

-Teleba da mirê-

Riyê xwu bisaw azmîn
Istaran bigî xwu dest
Zey vilan ak destanê xwu
Ak Homay rê/Wa rindey bivaro

Qelbê to zey qestelê rindey
Zerî da to di vilî deste bi deste
Wa çimê to bihuwiyê
Cennetî abyê rîdê to di

Bi huwî fina
Wa çiman dê to di vinî ba ez
Ti vayana piya yena
Ti en gula xasek a

Muhammed Paşa

*nû*bihar

Kitêbên me yên li ber
çapê:

- 1- Nimêj Dikim
- 2- Bediuzzaman'in Volkan
Yazıları

“Em bawerin ku hun ê bibin hêviya hemû xwendavanên misliman û kurd”

Xebatkarên Nûbihar,

Xweda yê Aleman di xebata we de dijvîriyê nede we. Berî her tiştî ez ê tebrîkê xwe ji we re bibêjim. Hun jî gereke bizanibin ku çavên me li riya we bû. Em li benda kovareke Îslamî ya Kurdî bûn û we jî ev pîrsgirêka me yî herî mezin ferisand. Ji bona vê xebata we, em ji we re gelek spas dikin. Ez û du sê hevalên xwe, xwendevanên we ne. Wê vêya jî wisa bidome, inşallah. Em baweriyê dikin ku hun ê bibin hêviya hemû xwendavanên misliman û Kurd. Ev jî ne dîr e, gelekî nêzik e. Weke tê zanîn, ola me Îslam, oleke alemgiştî ye. Ji bona ku hun jî ola me di kovara me yî Nûbihar de, pêş me dikin û tînin zimên û bi me hîn dikin, em ji we re çi bikin jî hindik e. Lewra em ji ola xwe zehf dîr ketînin. Di nav gelê me de kes nikare bibêje ev mêr, ev zarok, ev jin, ev xort di riya Îslamê de dimeşe. Em hevqasi ji ola xwe dîr ketînin û em nizanin bê çi bikin ku em dikevin nav hevûdu. Ev jî tiştêkî pîr xerab e. Ji ber ku we me kir xwediyê kovareke Îslamî, em kêfxweş bûn. Û em dîsa ji we re spas dikin.

Nivîskarên Nûbihar,

Ez ê li vir du sê rexneyên xwe bînim zimên.

Ya pêşî ev e: Hun ferhengokê pîr kurt diweşînin. Ko hun ferhengokê zêdetir bikin wê zehf rind bibe. Lewra pîr hevalên me yên xwendevanên kovara me, di vî pîrsgirêkê de dijvîriyê dikşînin û rexneyên xwe tînin zimên. Bi rastî, gelek bêjeyên ku di kovarê de tînin weşandin, em jî mana wan nizanin. Ev jî ji bona xwendevanan tişteke xirab e.

Rexna duyemîn ev e: Hun di kovarê de cih nadin peyivên pêşiyên... Hal ev e ku em ji peyivên pêşiyên tiştî nizanin. Ev jî ne tişteke rind e. Ko hun nivîrûpelê an jî du sê setiran ji wan biweşînin, wê xweş be.

Rexna min î sêyemîn ev e: Ko hûn di kovarê de pelkê ji bona jiyannamê û têkoşîna alimên me biweşînin, wê pîr rind bibe. Her wekî we di kovarê de jiyannamê û têkoşîna Bedîuzeman weşandibe jî em dixwazin ku di her hejmarê de bidome. Lewra ev, ji bona xwendevanan gelek lazim e. Lê ev ne rexne ne, hemû rica ne.

Xebatkarên Nûbihar, Hun alîkarên mazlûman in û hemû mislimanan jî. Em jî vî aye-

ta Xweda dinivîsin. Ko hûn di kovarê de biweşînin wê gelek baş be.

“Çi bi we hatiye ku hûn cengê nakin; di riya Xwedê de û ya wan musted’efanên mêr û jin û zarok, ku dibêjin: “Ya Reb! Me ji vî welatê ku xwediyên wî zalim in, derxîne û ji me re ji ba Xwe xwediyêkî bişîne û ji me re ji ba Xwe arî-

karekî bişîne” ” (Nisa: 75)

Daxwazek me ji xwendevanan jî heye: Hemû xwendevanan, li kovara xwe xwedî derkevin û bixwînin!

Selam û rehmî û bereketa Xweda li ser we û hemû mislimanan be. Esselamû eleykum.

Ahmet Dinç

“Daxwaza me ji Xwedê ew e ku, em rabin ser lingê xwe, dermanan li ser birîn û kulê xwe bireşînin”

Bismillahirrehmanirrehîm

Esselamû eleykum we rehmîullahî we berekatuhu ebeden dai-men.

Ey xebatkarên kovara Nûbihar!

Ji vî xebatê re ez zor spas dikim. Inşallah em ê jiyana Nûbihar a xwe bidomînin, abone peyda bikin û bidin xwendin.

Ey birayê me yê delal!

Kurd îro di welatê xwe de tîte kuştin, koçber dibe. Çand û huner û edebiyata xwe jibîr kiriye; zimanê wî hatiye qedexekirin. Xizanî û nezani pergala Kurdan belav kiriye.

Ez ji we lava dikim. Bi xebatê xwe, ji van kul û birîna re li çaran bigerin û peyda bikin.

Kovara Nûbihar de ji bo dîroka Kurdistanê rûpelekê vekin. Jiyanname û têkoşîna mezinê

Kurdan binivîsin. Hun ferhengokê jî hinek zêde bikin, ez ê pîr şanaz bibim.

Welhasil birînê me zehf in, derdê me mezin e, ji destê me tişteke nayê dest û lingê me girêdane.

Daxwaza me ji Xwedê ew e ku, em rabin ser lingê xwe, dermanan li ser birîn û kulê xwe bireşînin. Ji bin destê zalim û zordestan derkevin. Ji Gulistanê dagirkeran derxînin. Welatê xwe de şerîetê damezrînin. Ji bo vana em hêvîdarin.

Ey xwendevanê Nûbihar! Pîr bixwînin. Îxtîlafê ji nav xwe rakin. Yekwucûd bibin. Ji welatê xwe re bixebîtin. Xizanî bavêjin ji diyarê me.

Selam û rehmîta Xwedê li ser we be. Xebatê we da Yezdan alîkarê we be.

M. Heqqî Rişwanî

FERHENGOK

- A**
Afirandin: Yaratmak, meydana getirmek
Agah: Haberdar, bilinçli
Aram: Sakin
Arinijad: Ari kökenli
Aso: Ufuk
Asteng: Engel
Axaftin: Konuşma, hitap
- B**
Balkêş: İlgî çekici
Belam: Fakat, lakin
Berhem: Eser
Beşdarî: Katılım, iştirak
Bayankar: Belirleyici, açıklayıcı
Birêvebir: İdareci, müdür
Biyânî: Yabancı
Bûyer: Olay
- C**
Celeb: Çeşit, nitelik, vasıf
Ceribandin: Denemek
- Ç**
Çaplûsî: Dalkavukluk
Çareser: Çözüm
Çewtî: Yanlışlık
Çikos: Cimri
Çirçirîk: Cırcır böceği
Çong: Diz
- D**
Damezirandin: Kurmak
Devok: Şive
Dezgeh: Tezgah
Digel: Beraber, birlikte
Dijîfî: Karşıtlık
Dilovanî: Merhamet
Durr: Cevher
- F**
Ferisandin: Halletmek, çözmek
- G**
Gengeşî: Munazara
Gerdenaza: Serbest, özgür
Gerînde: Direktör, müdür
Girîng: Önemli, mühim
Gorî: Kurban, fedakar
- H**
Hawêrxweş: Etrafı şen
Hêja: Değer, kıymet
Helsingandin: Tartmak, değerlendirmek
Hewl: Gayret, çaba
Heyam: Çağ
Hîm: Esas, temel
- K**
Kahnî: Çeşme
Kambaxî: Olumsuzluk, mutsuzluk
Kêrhatin: Faydalı olmak
Keştî: Gemi
Kêzik: Böcek
Kinc: Elbise
Kirêt: Kirli, pis
Kiyan: Üstün,
Koçberî: Sürgün
Komar: Cumhuriyet
Komele: Cemiyet
Komik: Grup
Korekorane: Bağnazca, körükörüne
Kurm: Kurt, kurtçuk
- L**
Leheng: Yiğit, kahraman
Lêkolîn: Araştırma, inceleme
- M**
Mamoste: Öğretmen
Mebest: Maksat, hedef
Merc: Şart
Merdûd: Reddedilmiş
Mertal: Kaikan
Mêrû: Karınca
Mêrxas: Cesur, yiğit
Mînak: Örnek
Mijûl: Meşgul
- N**
Navdank: Kimlik
Naverok: İçindekiler
Nepen: Peçeli, üstü örtülü
Netewe: Ulus
Nevînî: Hoşnutsuzluk
Nîr: Çağ
Nik: Yanı, yanında
Nîştiman: Vatan, yurt
Nûçe: Haber
Nûjen: Modern
Nuqurç: Çimdik
- P**
Parastin: Koruma, muhafaza
Parvebûn: Parçalanma
Pejirandin: Kabul etmek, seçmek, tercih etmek
Pergal: Statu, durum
Perwerde: Eğitim
Pêşbazî: Musabaka
Pêşeroj: Gelecek, istikbal
Pêşkêş: Sunma, arz etme
Pêvajo: Süreç
Pêwendî: İlgî, alaka
Pexîl: Kıskaç
Pirralî: Çok yönlü
- Pispor:** Uzman, bilirkişi
- R**
Rabirdû: Mazi, geçmiş
Raman: Düşünce
Rêheval: Yoldaş
Rewş: Durum
Rexne: Eleştiri
Rim: Mızrak
Rizyayî: Eskimiş
Rojev: Gündem
Rojhilatanavîn: Ortadoğu
Rûpişt: Yüzölçümü
- S**
Salox: Tarif, izah
Salveger: Yıldönümü
Sazgeh: Kurum, kuruluş
Serfiraz: Muzaffer, galip
Serkevtin: Başarı
Sosret: Gülünç, komik
Statik: Durgun, değişmez
Stayîş: Övme
Stockholm: İsveç'in başkenti
- Ş**
Şanazî: İftihar
Şermezar: Utanç
Şewe: Şive
Şopajotin: İz sürmek
- T**
Têkilî: Karışmak, müdahale etmek
Têkûz: Kuvvetli
Tengijîn: Öfkelenmek
Teşe: Tür, biçim
Tevger: Hareket, eylem
- V**
Vêca: Böylece, o halde
- W**
War: Yer
Warê ceribandîne: Deneme yeri
- X**
Xaçî: Haçlı
Xewrojîk: Hayal
Xwîxweş: İyi huylu
- Y**
Yekta: Biricik, yegane
- Z**
Zagon: Kanun
Zargotin: Şive
Zexim: Kuvvetli
Zorbir: Galip, yenen

ÇEPERAST

1- Di dînê Zerduştî de navê peyxambere-
kî ye, serbajarê herêma Kurdistanê rohi-
lat, li Îranê - Hejmarekî 2- Di navbera
Tetwan û Bidlîs de xanekî kevn - Kurt,
dijraberî dirêj 3- Term, mirî - Tamar, reg,
reh - Asan, hêsan, erzan 4- Hesin - Sol 5-
Di muzîkê de notayekî - (Berepaş) ferşe-
nî, nêtik 6- Di alfaba erebî de herfekî
(Berepaş) 7- Mizgeft - Şexis, şexs 8- (Be-
repaş) Mil, pîl - Navê darekî 9- Xurek,
xurdemenî - Di Mekkê de çiyayekî, di
navbera meydana cennet û cehennem 10-
(Berepaş) Sahib, xawen, xudan - Cîhê
hecê, beytullah 11- (Berepaş) agir - Bîhn-
ketin, bînubûn 12- Pîvanekî 2.54 cm -
Êl, ezbet, taîfe

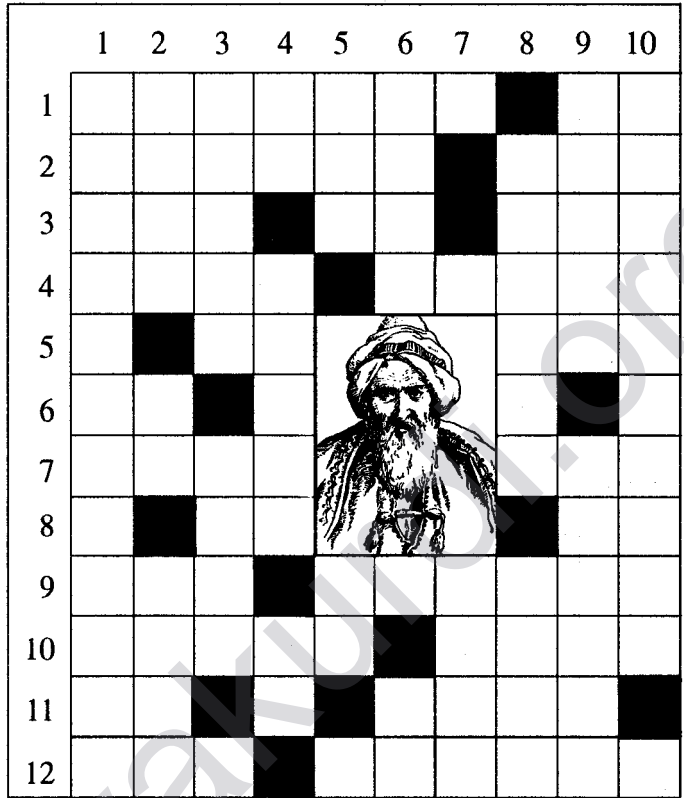
SEREJÊR

1- Sala 1570 li Cizîrê hatiye dinyayê. Piş-
tî çîlsaliya xwe dest bi nivîsandina dîwa-
na xwe dîke. Ji Mîrê Cizîrê re helbest ni-
vîsandine. Mudetêke dirêj, li Diyarbe-
kirê meletî û dersdariya feqîyan dîke. Di
nav Kurdan de hozanê tewr mezin tê za-
nîn. Tirba wî îro li nav Cizîrê mîna ziyar-
ret tê qebûl kirin. Seydayê hêja sala
1640'an de, heftê saliya xwe de çûye reh-
metâ Xwedê. Bi dîwana xweyî navdar tê
zanîn (Resmê navê de) 2- (Berepaş) Bang,
bangî nimêjê ye - Bager - Mehslûlên şîr 3-
Roja qiyametê - Gedeq, asik, zik, hûr 4-
(Berepaş) Di erebî de av - Navê mêrekî -
Wiha, wer, wisa, wilo 5- Piştî - Xwelî, erd,
herrî 6- Di Turkiyê de partiya ku ji tarafê
Turgut Özal de hate damizrandin - Xwen-
dina herfekî 7- (Berepaş) Nemir 8- Ereba
hespan - Mirok, demî, miweqet 9- Diran
- Di dewra bapîrê peyxemberê me de, ew
teyrên ku, êrişê leşkerên generalê Hebe-
şîstanê (Ebrehe) kirin û wan mexlup kirin
10- Zanko, zanîngeh

BERSIVÊN HEJMARAS.

ÇEPERAST: 1- Barzanî - Aş 2- Od -
Adem - Ma 3- Sebz - Hazeq 4- Laş - Nûrî
5- Aze - Qîl 6- Heqî 7- El - Ban 8- Al 9-
Sînî - Avrêj 10- Enîs - Safra 11- Kab - Liç
- Ed 12- Nok - Ab
SEREJÊR: 1- Bosna Hersek 2- Ade - Zel -
înad 3- Bleq - Anîb 4- Zaza - Îblîs 5- Ad -
Lo 6- Neh - Asik 7- Îman - Vaç 8- Zîq -
Berf 9- Amerîqa - Êreb 10- Şaqûl - Nijad

Amadekar: **Ali Keçeli**

**KARTA
ABONETIYÊ**

Ji kerema xwe ve ji hejmara [.....] pê ve min bikin
aboneya/aboneyê kovara Nûbihar.

Nav û paşnav:

Navnîşan:

*Jimareyên hesabê ji bona razandina bedela abone-
tiyê:*

Li hundur: Postgiro (Posta Çeki): Süleyman Çevik,
658265

Li derve: Süleyman Çevik, İş Bankası Yavuzselim Şu-
besi, 1079 - 30100 - 3118770

Ji kerema xwe ve, Karta Abonatiyê dagirin û tevli ko-
piyeke pela razandina bedela abonetiye bişînin nav-
nîşana me.

Navnîşan:

Kızıtaşı Cad. Kuruş Apt. No: 51/3 Fatih - İstanbul

Tel: 533 75 88 / Faks: 524 00 38

Bedela abonetiye:

Li hundur: 180.000 TL. *Li derve:* 60 DM.

KITÊBÊN KU EM BELAV DIKIN

(DAĞITIMINI YAPTIĞIMIZ KİTAPLAR)

Kitêbên Kurdî (Kürdçe Kitaplar)

1- Ferheng (Kurdî-Tirkî, Tirkî-Kurdî) / D. İzoli	195.000.-
2- Ferheng (Zazakî-Tirkî) / Malmisanij	100.000.-
3- Mamoste Seîdê Norsî (Sorani, bi tûpên Erebî).....	40.000.-
4- Mewlûd / Mele Ehmedê Bateyî	20.000.-
5- Nalînên Min / M. Şakirê Koçer.....	10.000.-
6- Nûbar / Ehmedê Xanî.....	15.000.-
7- Peyiva Bîst û Sêyemîn (23. Söz).....	15.000.-
8- Peyivên Piçûk (Küçük Sözler).....	20.000.-
9- Rîsala Biratiyê (Uhuwvet Risalesi).....	15.000.-
10-Rîsala Biratiyê (Bi tûpên Erebî)	15.000.-

Kitêbên Tirkî (Türkçe Kitaplar)

1- Aydınlik ve Dindarlık / A. Suruş.....	15.000.-
2- Ayet Yorumları / A. Şeriatî.....	25.000.-
3- Dini Düşüncenin Yeniden Kurulması / A. Suruş	15.000.-
4- İlerici Gericilik / A. Suruş.....	10.000.-
5- İslam Ümmetinin Yetimleri Kürtler / F. Şinnavî.....	15.000.-
6- Kürt Soruşturması / Sor Yayınları.....	40.000.-
7- Peygamberler Aydınların Önderleri / A. Suruş.....	15.000.-
8- Şırnak Baskını / Osman Resulan.....	20.000.-
9- Zamanın Zeynebi / Z. Burucerdî.....	15.000.-

Kitêbên Erebî (Arapça Kitaplar)

1- Lemalar (el-Leme'at).....	100.000.-
2- Mektubat (el-Mektûbat).....	100.000.-
3- Sözler (el-Kelimat).....	120.000.-

Kitêbên li jor, bi sih ji sedî (30 %) erzanî têne şandin. Yên ku hun dixwezin, navê wan binvîsin û ji me re rêbikin. Bihaya wan hesab bikin, ji mecmûa bihayê, 30 % kêmbikin, baqiyê li hesabê jêrê razînin û fotokopiyeke pela razandîne, bi mektûba xwe ya ku we navê kitêban tê de nivisandiye, bişînin navnîşana kovara me. Hengava ku mektûba we gihîşte destê me, wê kitêbên we ji we re bêne şandin.)

(Yukarıdaki kitaplar % 30 indirimle gönderilir. İstediklerinizin adını yazıp bize ulaştırın. Tutarlarını hesaplayın, toplamdan % 30 düşün, geriye kalan tutarı aşağıdaki hesaba yatırın ve ücreti yatırdığınızı gösteren belgenin fotokopisini, istediğiniz kitapların isimlerini ihtiva eden mektupla birlikte dergimizin adresine gönderin. Mektubunuz elimize ulaşır ulaşmaz, kitaplarınız adresinize postalanacaktır.)

JIMAREYÊN HESABÊ (HESAP NUMARALARI):

Li hundir (Yurt içi): Postgiro (Posta Çeki): Süleyman Çevik, 658265

Li derve (Yurt dışı): Süleyman Çevik, İş Bankası Yavuzselim Şubesi, 1079-30100 - 3118770

NAVNÎŞAN (ADRES):

Nûbihar Dergisi, Kıztaşı Cad. Kuriş Apt. No: 51/3, Fatih / İstanbul

Tel: 533 75 88 Faks: 524 00 38

